

SOOČANJE UČENK IN UČENCEV S SPLETNIM NASILJEM

Področje: sociologija

Vrsta naloge: raziskovalna naloga

Raziskovalke: Lucija Marta Anžlovar, Sara Kolmančič Raztočnik, Katja Zakić

Razred: 9.

Mentorica: Tatjana Božič Geč

Ljubljana, 2024

Osnovna šola Martina Krpana Ljubljana

ZAHVALA

Za pomoč pri raziskovalni nalogi se zahvaljujemo vsem učenkam, učencem in učiteljem osnovne šole Martina Krpana, ki so reševali anketo o spletnem nasilju.

Prav tako se zahvaljujemo svetovalni delavki Iris Kravanja Šorli, ki je sodelovala pri intervju, in ravnateljici osnovne šole Martina Krpana, Barbari Žitnik Ternovec, za sodelovanje pri intervju in za podpiranje raziskovalnega dela učencev na Osnovni šoli Martina Krpana.

Zahvala gre tudi naši mentorici Tatjani Božič Geč, ki nam je vseskozi svetovala in nam pomagala.

Na koncu pa se zahvaljujemo tudi učiteljici slovenščine Mojci Štih Ferle, ki je lektorirala našo raziskovalno nalogo.

KAZALO

Vsebina	Stran
ZAHVALA	2
KAZALO	3
SEZNAM PRILOG	3
KAZALO PREGLEDNIC	4
KAZALO GRAFOV	6
POVZETEK	7
UVOD	8
TEORETIČNI DEL	9
EKSPERIMENTALNI ALI EMPIRIČNI DEL	13
REZULTATI	14
Analiza ankete za učence	14
Analiza ankete za učitelje	42
Intervjuji	56
RAZPRAVA	59
ZAKLJUČEK	62
LITERATURA	64
PRILOGE	65

SEZNAM PRILOG

Priloga	Stran
Anketa za učence	66
Anketa za učitelje	70
Vprašanja na intervjujih	72

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica	Vsebina	Stran
1	Odgovori učenk na vprašanje: Kaj je spletno nasilje?	14
2	Odgovori učencev na vprašanje: Kaj je spletno nasilje?	14
3	Odgovori učenk na vprašanje: Ali poznaš vrste spletnega nasilja?	16
4	Odgovori učencev na vprašanje: Ali poznaš vrste spletnega nasilja?	16
5	Odgovori učenk na vprašanje: Če da, katere?	17
6	Odgovori učencev na vprašanje: Če da, katere?	18
7	Odgovori učenk na vprašanje: Ali si bila kdaj žrtev spletnega nasilja?	20
8	Odgovori učencev na vprašanje: Ali si bil kdaj žrtev spletnega nasilja?	20
9	Odgovori učenk na vprašanje: Če si odgovorila z da, koliko si bila stara, ko si bila žrtev spletnega nasilja?	21
10	Odgovori učencev na vprašanje: Če si odgovoril z da, koliko si bil star, ko si bil žrtev spletnega nasilja?	21
11	Odgovori učenk na vprašanje: S katero obliko spletnega nasilja si se soočila? (možnih več odgovorov)	23
12	Odgovori učencev na vprašanje: S katero obliko spletnega nasilja si se soočil?	23
13	Odgovori učenk na vprašanje: Ali poznaš koga, ki se je soočal s spletnim nasiljem?	25
14	Odgovori učencev na vprašanje: Ali poznaš koga, ki se je soočal s spletnim nasiljem?	25
15	Odgovori učenk na vprašanje: Kje bi v primeru spletnega nasilja poiskala pomoč? (možnih je več odgovorov)	27
16	Odgovori učencev na vprašanje: Kje bi v primeru spletnega nasilja poiskal pomoč? (možnih je več odgovorov)	27
17	Odgovori učenk na vprašanje: Ali bi v primeru spletnega nasilja poiskala pomoč?	29
18	Odgovori učencev na vprašanje: Ali bi v primeru spletnega nasilja poiskal pomoč?	29
19	Odgovori učenk na vprašanje: Ali si sama kdaj izvajala spletno nasilje?	31
20	Odgovori učencev na vprašanje: Ali si sam kdaj izvajal spletno nasilje?	31
21	Odgovori učenk na vprašanje: Če si odgovorila z da, zakaj?	32
22	Odgovori učencev na vprašanje: Če si odgovoril z da, zakaj?	32
23	Odgovori učenk na vprašanje: Kaj narediš, kadar si priča spletnemu nasilju nad nekom drugim?	34
24	Odgovori učencev na vprašanje: Kaj narediš, kadar si priča spletnemu nasilju nad nekom drugim?	34
25	Odgovori učenk na vprašanje: Menim, da je več spletnega nasilja:	36
26	Odgovori učencev na vprašanje: Menim, da je več spletnega nasilja:	36
27	Odgovori učenk na vprašanje: Ali meniš, da je več spletnega nasilja:	37

28	Odgovori učencev na vprašanje: Ali meniš, da je več spletnega nasilja:	37
29	Odgovori učenk na vprašanje: Ali se v šoli kdaj pogovarjate/imate delavnice o spletnem nasilju?	38
30	Odgovori učencev na vprašanje: Ali se v šoli kdaj pogovarjate/imate delavnice o spletnem nasilju?	38
31	Odgovori učenk na vprašanje: Ali se s starši kdaj pogovarjaš o spletnem nasilju?	39
32	Odgovori učencev na vprašanje: Ali se s starši kdaj pogovarjaš o spletnem nasilju?	39
33	Odgovori učenk na vprašanje: Ali meniš, da ima spletno nasilje posledice? (možnih je več odgovorov)	40
34	Odgovori učencev na vprašanje: Ali meniš, da ima spletno nasilje posledice? (možnih je več odgovorov)	40
35	Odgovori učiteljev na vprašanje: V katerem triletju poučujete?	42
36	Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali na naši šoli zaznavate spletno nasilje med učenci?	43
37	Odgovori učiteljev na vprašanje: Katere oblike spletnega nasilja najpogosteje zaznate? (možnih več odgovorov)	44
38	Odgovori učiteljev na vprašanje: V katerem triletju je največ spletnega nasilja?	46
39	Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali se oblike spletnega nasilja razlikujejo glede na spol?	47
40	Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali se oblike spletnega nasilja razlikujejo glede na starost učencev?	48
41	Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali menite, da je razlika med spoloma glede števila žrtev oz. nasilnežev?	49
42	Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali je več žrtev med učenkami ali učenci?	50
43	Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali je več nasilnežev med učenkami ali učenci?	51
44	Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali menite, da učenke in učenci dovolj poznajo nevarnosti spleta?	52
45	Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali učenci znajo poiskati pomoč, če doživijo spletno nasilje ali zlorabo?	53
46	Odgovori učiteljev na vprašanje: Kje učenci najpogosteje poiščejo pomoč?	54
47	Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali menite, da si večina učencev upa poiskati pomoč, kadar so žrtve spletnega nasilja?	55

KAZALO GRAFOV

Graf	Vsebina	Stran
	Odgovori učenk in učencev na vprašanje:	
1	Kaj je spletno nasilje?	15
2	Ali poznaš vrste spletnega nasilja?	16
3	Če da, katere? (možnih je več odgovorov)	19
4	Ali si bil/-a kdaj žrtev spletnega nasilja?	20
5	Če si odgovoril/-a z da, koliko si bil/-a star/-a, ko si bil/-a žrtev spletnega nasilja?	21
6	S katero obliko spletnega nasilja si se soočil/-a?	24
7	Ali poznaš koga, ki se je soočal s spletnim nasiljem?	26
8	Kje bi v primeru spletnega nasilja poiskal/-a pomoč?	28
9	Ali bi v primeru spletnega nasilja poiskal/-a pomoč?	30
10	Ali si sam/-a kdaj izvajal/-a spletno nasilje?	31
11	Če si odgovoril/-a z da, zakaj?	33
12	Kaj narediš, kadar si priča spletnemu nasilju nad nekom drugim?	35
13	Menim, da je več spletnega nasilja:	36
14	Ali meniš, da je več spletnega nasilja nad učenkami ali učenci?	37
15	Ali se v šoli kdaj pogovarjate/imate delavnice o spletnem nasilju?	38
16	Ali se s starši kdaj pogovarjaš o spletnem nasilju?	39
17	Ali meniš, da ima spletno nasilje posledice? (možnih je več odgovorov)	41
	Odgovori učiteljev na vprašanje:	
18	V katerem triletju poučujete?	42
19	Ali na naši šoli zaznavate spletno nasilje med učenci?	43
20	Katere oblike spletnega nasilja najpogosteje zaznate?	45
21	V katerem triletju je največ spletnega nasilja?	46
22	Ali se oblike spletnega nasilja razlikujejo glede na spol?	47
23	Ali se oblike spletnega nasilja razlikujejo glede na starost?	48
24	Ali menite, da je razlika med spoloma glede števila žrtev oz. nasilnežev?	49
25	Ali je več žrtev med učenkami ali učenci??	50
26	Ali je več nasilnežev med učenkami ali učenci?	51
27	Ali menite, da učenke in učenci dovolj poznajo nevarnosti spleta?	52
28	Ali učenci znajo poiskati pomoč, če doživijo spletno nasilje ali zlorabo?	53
29	Kje učenci najpogosteje poiščejo pomoč?	54
30	Ali menite, da si večina učencev upa poiskati pomoč, kadar so žrtve spletnega nasilja?	55

POVZETEK

NASLOV NALOGE: Soočanje učenk in učencev s spletnim nasiljem

RAZISKOVALKE: Lucija Marta Anžlovar, 9. r.; Sara Kolmančič Raztočnik, 9. r.;

Katja Zakić 9. r.

ŠOLA: Osnovna šola Martina Krpana Ljubljana

MENTORICA: Tatjana Božič Geč - Osnovna šola Martina Krpana Ljubljana

KLJUČNE BESEDE: spletno nasilje, učenke, učenci, pomoč, žrtev

POVZETEK NALOGE:

Število dejanj spletnega nasilja se v zadnjih letih povečuje. Mladi vedno več časa preživljajo na spletnih omrežjih, kjer je prisotno spletno nasilje v vedno večji meri. Ugotovile smo, da je na Osnovni šoli Martina Krpana Ljubljana manj spletnega nasilja, kot smo si sprva mislile, pa vendar število žrtev ni zanemarljivo. S spletnim nasiljem se je soočila kar četrтина učenk in učencev naše šole, večina v drugem ali tretjem triletju. Ugotovile smo, da učenke in učenci prepoznajo različne oblike spletnega nasilja, in sicer najpogosteje žaljive komentarje, lažne profile ter grožnje. S starostjo se količina le-teh veča, predvidoma kot posledica izkušenj in pridobivanja znanj po različnih kanalih. Več kot polovica jih meni, da je več spletnega nasilja med učenci in več žrtev med učenkami. Iz rezultatov raziskave je razvidno, da ni takih razlik med spoloma. Spletno nasilje v enaki meri izvajajo učenke in učenci, prav tako pa se oba spola v enaki meri soočata s spletnim nasiljem. Razlogov za izvajanje spletnega nasilja je veliko, a večina učenk to počne, da bi bile bolj priljubljene, učenci pa zato, ker so to drugi počeli njim. Na spletno nasilje se odzivata oba spola in večina učenk in učencev je pripravljena priskočiti žrtvi na pomoč. Menijo, da bi v primeru izvajanja spletnega nasilja nad njimi znali poiskati pomoč. Žal pa jih je kar nekaj, ki tega ne bi storili, ker bi jih bilo sram, strah ali pa bi se bali izpostaviti. Večina je mnenja, da o tej tematiki dobi dovolj informacij v medijih, na delavnicah in s pogovori v šoli oziroma s pogovori v družini. Strinjajo se, da ima spletno nasilje lahko različne posledice za žrtve. Rezultati raziskave med učitelji potrjujejo večino ugotovitev. Le da učitelji menijo, da učenke in učenci ne poznajo dovolj dobro nevarnosti spleta in jih polovica ne zna poiskati pomoči oziroma si je ne upa.

UVOD

Za raziskovalno nalogo o spletnem nasilju smo se odločile, saj nas je zanimalo, ali se zgodbe o spletnem nasilju, o katerih smo govorili v šoli, res dogajajo. O tej temi se v zadnjem času veliko govori tako v medijih kot v šolah. Slišimo veliko zgodb od različnih ljudi, ki si upajo o tem spregovoriti. V medijih smo opazile zgodbo, ki se nas je posebej dotaknila. Govori o Rebeci Sedwick, ki je zaradi spletnega nasilja, ki ga je bila deležna, storila samomor. Dve deklici sta jo nadlegovali preko spleta, nekajkrat pa tudi fizično. Zgodba se nam je zdela žalostna tudi zato, ker je bila ena izmed deklic nekaj časa Rebeccina prijateljica. Želele smo videti, ali in koliko podobnih stvari se dogaja na naši šoli.

Namen te raziskovalne naloge je bil ugotoviti, ali se spletno nasilje dejansko dogaja nad našimi učenci in tudi med njimi. Pri tem smo si zastavile nekaj vprašanj in nanje poskušale odgovoriti. Zanimalo nas je, ali učenci sploh vedo, kaj je spletno nasilje. Predvidevamo, da o tej temi vedo vsaj nekaj, saj se o tem veliko govori in je precej izpostavljena tema. Zanimalo nas je tudi, kako se soočajo s spletnim nasiljem. Predvidevamo, da se s tem vsak spoprijema drugače. Pomembno se nam je zdelo ugotoviti, ali učenci poiščejo pomoč oziroma ali jo znajo poiskati. Zdelo se nam je, da mnogo otrok pomoči ne poišče, saj mislijo, da jih domači in prijatelji v danih situacijah ne bi razumeli.

Odgovore učenk in učencev smo nameravale tudi primerjati. Zanimalo nas je, ali obstajajo razlike med spoloma glede prepoznavanja spletnega nasilja in soočanja z njim.

Pomemben člen v šoli so tudi učitelji. Ugotoviti smo želele, ali opažajo spletno nasilje med učenci in kaj menijo o tem.

TEORETIČNI DEL

Safe.si¹ opredeljuje spletno nasilje (trpinčenje, ustrahovanje, nadlegovanje) kot nasilje ene ali več oseb nad drugo osebo ali skupino preko spleta (ali interneta). Spletno nasilje med vrstniki se običajno stopnjuje in posledice so lahko za otroka veliko hujše od posledic običajnega nasilja. Pred medvrstniškim spletnim nasiljem otroci niso varni niti doma. Do spletnega nadlegovanja lahko pride iz podobnih razlogov kot do vsakega drugega nadlegovanja: zaradi jeze, potrebe po maščevanju, zaradi zavisti, z namenom opozoriti nase, želje po moči in oblasti, opozarjanja na svoj socialni status, ipd. Spletno nadlegovanje je oblika medvrstniškega nasilja in pereč problem tako v svetu kot Sloveniji.

Policija² osvešča, da se spletno nasilje med najstniki najpogosteje izvaja kot spletno ustrahovanje, spletno trpinčenje ali spletno nadlegovanje, vse skupaj pa lahko poimenujemo tudi z angleško besedo »cyberbullying«, kar pomeni ustrahovanje prek digitalnih naprav, kot so mobilni telefoni, računalniki in tablični računalniki. Lahko se pojavi prek SMS ali MMS sporočil, različnih aplikacij in klepetalnikov, prek družabnih omrežij, forumov in iger. Pogosto gre za pošiljanje, objavljanje in deljenje negativnih ali škodljivih vsebin o nekom, s čimer pri spletnem nadlegovanju storilec nima neposrednega stika z žrtvijo, zato povzročitelji ne potrebujejo fizične moči ali poguma za dejanje. Pri običajnem nadlegovanju in nasilništvu prevladujejo moški povzročitelji. Za spletno nadlegovanje pa je značilno, da so povzročitelji približno v enaki meri moškega in ženskega spola. Nadlegovalci lahko napadajo iz varnega zavetja doma in od ostalih jih loči le motiv za izvajanje nasilništva. Ali želijo »spraviti« žrtev v zadrego ali jo ponižati.

Nasilje se je včasih kazalo v grdih besedah na igrišču in prerivanju na hodniku, danes pa spletno nasilje lahko opazimo kjerkoli. Problem je, da je predvsem anonimno. Po lanskih raziskavah v Sloveniji je več kot polovica učenk od sedmega do devetega razreda in več kot petinšestdeset odstotkov dijakinj že bilo žrtev spletnega nasilja. To pomeni, da je spletno nasilje družbeni problem in ne več problem posameznikov.

Največja politična skupina v evropskem parlamentu si želi, da bi spletno ustrahovanje postalo kaznivo dejanje v vsej Evropski uniji.

Izsiljevanje s spolnimi posnetki je lahko tudi posledica maščevanja enega od partnerjev po razpadu zveze, pravijo na policiji, za skoraj vsako žrtev pa je ponižujoče in stresno. Poleg tega dobivajo prijave žaljivih komentarjev in ustrahovalnih sporočil na družbenih omrežjih, vdiranja v profile ter podobnih oblik nadlegovanja. Te so pogosto povezane z drugimi vrstami nasilja, kot so zalezovanje, telesno izživljanje v družini in zloraba.

Spletno nasilje ima mnogo obrazov. Poenostavljeno bi lahko rekli, da je spletno nasilje vsako vedenje, katerega cilj je prizadeti drugega s pomočjo orodij, ki jih ponuja spletno okolje osebnih podatkov.

¹ <https://safe.si/nasveti/spletno-in-mobilno-trpincenje/spletno-nasilje>

² <https://www.policija.si/svetujemo-ozavescamo/varnost-na-internetu/spletno-nasilje-in-spolne-zlorabe-otrok-na-internetu/medvrstnisko-spletno-nasilje>

V okviru projekta Odklikni³ je Fakulteta za družbene vede izvedla raziskavo o spletnem nasilju med osnovnošolkami in osnovnošolci zadnjega triletnega ter srednješolkami in srednješolci. V raziskavo je bilo vključenih 2991 učenk in učencev (49 % deklet) in 2173 dijakinj in dijakov (46 % deklet). Spletno nadlegovanje je bilo v raziskavi opredeljeno kot oblika nadlegovanja preko mobilnih telefonov (sporočila, klici, video posnetki, fotografije), interneta (elektronska pošta, sporočila, klepetalnice, spletne strani) ali drugih oblik informacijsko-komunikacijske tehnologije, ko te nekdo žali, nadleguje, zasmehuje, ogroža in ustrahuje.

Rezultati raziskave kažejo, da je med osnovnošolsko populacijo v preteklem šolskem letu vsaj eno obliko nadlegovanja doživelo 56 % učenk in 50 % učencev od 7. do 9. razreda. Med srednješolsko populacijo je vsaj eno obliko nadlegovanja v preteklem šolskem letu doživelo 65 % dijakinj in 55 % dijakov.

Safe.si⁴ ugotavlja, da je poleg tega, da spletno nadlegovanje slovenske srednješolke doživljajo pogostejše kot srednješolci, potrebno izpostaviti še nekaj spolno specifičnih razlik, ki v veliki meri držijo tudi za osnovnošolsko populacijo:

- a) najpogostejši povzročitelji spletnega nadlegovanja tako deklet kot fantov so fantje,
- b) fantje spletno nadlegovanje najpogostejše doživljajo s strani oseb z njihove šole, dekleta pa s strani tistih izven šolskega prostora,
- c) fantje spletno nadlegovanje pogostejše dojemajo kot smešno, kot zabavo in se nanj ne odzovejo,
- d) dekleta zaradi spletnega nadlegovanja pogostejše zaznavajo resne posledice (nemoč, depresija, stres, strah),
- e) dekleta pogostejše doživljajo vrste nadlegovanj, ki so usmerjene na njihovo osebnost ali videz oziroma pomenijo vdor v zasebnost,
- f) dekleta pogostejše kot fantje prejemajo sporočila, zaradi katerih jih je strah (enkrat več deklet kot fantov).

Šola je prostor, kjer se lahko dogajajo, odkrijejo in tudi rešujejo problemi spletnega nasilja. Pomembno je ozaveštevati učence, da ne sprejemajo spletnega nasilja in jih informirati, kje in kakšno pomoč lahko dobijo. Izšel je tudi Priročnik za šole; Spletno nasilje: prepoznavanje, obvladovanje in ukrepanje (2004)⁵, kjer je opisano spletno nasilje, oblike nasilja in njegove posledice. Bistven del je opis vzgojnega delovanja in ukrepanja v zavodih vzgoje in izobraževanja kot element preprečevanja neprimernih dejanj. Poudarek je na zgledu pri vseh dejavnostih, preventivnem delovanju in vzgojnem ukrepanju. Opisana je tudi vloga policije pri obravnavi spletnega nasilja, pravice žrtev, kako obravnavati mladoletne osebe ter kako se šola in policija povezuje pri obravnavi spletnega nasilja. Seveda je del obravnave tudi sodelovanje s Centri za socialno delo. Izdelan je protokol z natančnimi navodili, kako obravnavati nasilneže in žrtve glede na starost. Menijo, da mladostniki storijo kazniva dejanja iz drugačnih razlogov kot odrasli storilci in zato so tudi obravnava in kazenske sankcije drugačni. Poleg dela s povzročiteljem nasilja pa je pomembno, da se nudi pomoč mladoletni žrtvi nasilja ter njeni družini. Pomemben del so tudi starši, ki otroka vpeljejo v digitalni svet. Starši morajo biti opremljeni z različnimi znanji, da zagotovijo zdravje in varno digitalno

³ <https://odklikni.enakostspolov.si/raziskave/>

⁴ <https://safe.si/raziskave-in-trendi/odklikni-raziskava-o-spletnem-nadlegovanju-med-mladimi-sloveniji>

⁵ Priročnik za šole; spletno nasilje: prepoznavanje, obvladovanje in ukrepanje.

okolje. Naloga šole je, da spodbuja ustrezno komunikacijo med starši, učenci in šolskimi delavci.

Spletno nasilje in spletne zlorabe delimo na tri sklope:

- a) nasilje, povezano s spolnostjo in spolne zlorabe:
 - sekstanje in deljenje intimnih posnetkov,
 - predelava fotografij in video posnetkov s spolno vsebino,
 - snemanje in fotografiranje spolne zlorabe,
 - izsiljevanje z intimnimi posnetki ali informacijami,
 - prostitucija in trgovina z ljudmi na spletu,
 - spletno spolno napeljevanje otrok,
 - izpostavljenost pornografskemu gradivu na spletu,
 - spolno nadlegovanje;
- b) sovražne, žaljive in nasilne vsebine:
 - trolanje,
 - predelava fotografij in video posnetkov na žaljiv način,
 - sovražni govor,
 - žaljiv govor,
 - grožnje;
- c) zlorabe zasebnosti:
 - vdor v profil,
 - kraja identitete – lažni profili,
 - nedovoljeno snemanje ali fotografiranje,
 - nedovoljena objava podatkov, fotografij ali video posnetkov,
 - zalezovanje na spletu.

Najprej je potrebno nasilje prepoznati, nato se svetuje žrtvi, da shrani vse dokaze. To naredi tako, da naredi posnetke zaslona, natisne spletne strani ipd. Ko žrtev naredi prijavo na policijo, le-ta poskrbi za dokaze. O neprimernih ali kaznivih objavah je potrebno obvestiti upravljalca spletnih strani, da jih čimprej odstranijo. Če je lastnik tega spletnega mesta nasilnež, se to lahko zahteva preko odvetnika ali s tožbo. Če je povzročitelj neznana oseba, ga zablokiramo. Če pa gre za znano osebo, potem blokiranje ni priporočljivo. Potrebno se je pogovoriti s povzročiteljem in njegovimi starši. Staršem se svetuje, da pogovore z otrokom opravijo mirno in strpno, z veliko mero razumevanja in podpore. Žrtev je vedno v stiski in pomembna je vzpostavitev primernega odnosa in zaupanja. Kasneje se določijo oblike pomoči žrtvi in družini. Pri nasilnežu se ugotavlja vzrok in se ga sooči s posledicami.

Logout⁶ opredeljuje, da ima spletno nasilje veliko oblik in se ga včasih morda niti ne zavedamo, saj smo v kulturi uporabe spleta navajeni takšnih in drugačnih načinov komunikacije. Oblike spletnega nasilja, ki so kaznive, so:

- a) Žalitve: pošiljanje žaljivih sporočil. Žaljiva sporočila lahko prejmeš preko komentarjev na javnih objavah ali v obliki neposrednih sporočil. (KZ-1: 158. člen - Razžalitev; 160. člen - Žaljiva obdolžitev)
- b) Nadlegovanje: nenehno/zelo pogosto pošiljanje zlonamernih sporočil. (KZ-1: 134.a člen - Zalezovanje)
- c) Obrekovanje: pošiljanje neresničnih informacij ali montiranih fotografij o nekom. Čeprav se ti morda zdi, da si se z ustvarjanjem norčavih memov s fotografijami želel

⁶ <https://www.tosemjaz.net/razisci/jaz-na-spletu/oblike-spletnega-nasilja/>

samo pošaliti, se lahko oseba, ki je v memu upodobljena, počuti osramočeno in ponižano, še posebej, če si uporabil njeno fotografijo brez vedenja ali privolitve. (KZ-1: 159. člen - Obrekovanje; 161. člen - Opravljanje)

- d) Prevzemanje identitete ali lažni profili na družbenih omrežjih: kadar druga oseba naredi spletni profil s tvojo sliko ali v tvojem imenu, je s tem posegla v tvojo zasebnost. Skozi lažne profile lahko žali tvoje prijatelje, objavlja neprimerne komentarje in spodbuja k širjenju neresničnih vsebin. (KZ-1: 143. člen - Zloraba osebnih podatkov)
- e) Razkrivanje zasebnosti: objavljanje zelo osebnih podatkov ali skrivnosti neke osebe. Fotografiranje in snemanje ter objavljanje posnetkov osebe brez njenega dovoljenja je poseg v zasebnost in po zakonu celo kaznivo dejanje. Prav tako je prepovedano deljenje intimnih posnetkov, kot je na primer objavljanje, prepošiljanje ali deljenje golih fotografij osebe. Kot zlorabe zasebnosti štejemo tudi krajo gesel, vdiranje v profile (račune) ter pridobivanje osebnih podatkov neke osebe na spletu in njihovo razkrivanje (doxing). (KZ-1: 143. člen - Zloraba osebnih podatkov; 140. člen - Nedovoljena objava zasebnih pisanj)
- f) Izključitev: namerno izključevanje nekoga iz spletne skupine prijateljev. Če sošolcu namenoma preprečiš vstop v skupino, v katero je vključen cel razred, ter se v skupini o tem sošolcu celo pogovarjate ali se iz njega norčujete, je to izvajanje spletnega nasilja.
- g) Javno ponižanje: javno branje sporočil drugih oseb. (KZ-1: 18. poglavje - Kazniva dejanja zoper čast in dobro ime)
- h) Grožnje: o življenju ali varnosti. Tudi grožnje z objavo slik/posnetkov/sporočil v zameno za denar ali dodatno intimno gradivo. (KZ - 1: 135. člen - Grožnja)
- i) Trolanje (ang. trolling): predstavlja dejavnost, pri kateri spletni nasilnež pošilja provokativna sporočila, postavlja sporna vprašanja ali objavlja določene neprimerne vsebine, s katerimi želi pri drugih spodbuditi (negativen) čustveni odziv, spor ali jih odvrniti od osnovne teme. Običajno izgledajo kot žalitve, neprimerne šale ali grožnje.
- j) Grooming: ko odrasle osebe navezujejo stike preko spleta z otroki ali mladostniki, njihov namen pa je spolna zloraba. V kazenskem zakoniku (KZ) je zapisano takole – »Pridobivanje oseb, mlajših od 15 let, za spolne namene z uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij.« (KZ-1: 173.a člen)
- k) Izsiljevanje z intimnimi posnetki (ang. sextortion = sex + extortion): predstavlja dejavnost spletnega izsiljevalca, ko z našimi intimnimi slikami, ki smo jih poslali sami ali jih je izsiljevalec sam pridobil, od nas zahteva določeno korist, kot so nove intimne slike ali denar. Več najdeš na: Izsiljevanje z intimnimi fotografijami.
- l) Neupravičeno slikovno snemanje: če nas je oseba slikala ali posnela in od nas predhodno ni dobila soglasja oziroma privolitve, da nas lahko slika ali posname, je storila kaznivo dejanje. (KZ-1: 138. člen)

EKSPERIMENTALNI ALI EMPIRIČNI DEL

NAMEN RAZISKOVALNE NALOGE

Z raziskovalno nalogo smo želele odkriti, koliko spletnega nasilja je prisotnega na naši šoli ter kako se učenke in učenci spopadajo s spletnim nasiljem nad njimi in nad njihovimi bližnjimi. Predvsem nas zanima, ali je pri spletnem nasilju razlika glede žrtev, nasilnežev in starosti glede na spol.

HIPOTEZE

1. Spletnega nasilja je na Osnovni šoli Martina Krpana Ljubljana veliko.
2. Največ spletnega nasilja se izvaja nad učenkami.
3. Spletno nasilje izvajajo predvsem učenke.
4. Učenke in učenci na razredni stopnji ne prepoznajo oblik spletnega nasilja.
5. Učenke in učenci predmetne stopnje prepoznajo oblike spletnega nasilja.
6. Učenke pogosteje poiščejo pomoč, kadar so žrtve spletnega nasilja, kot učenci.
7. Učenke izvajajo spletno nasilje, da bi bile bolj priljubljene.
8. Učenci izvajajo spletno nasilje, ker jih je strah ne sodelovati.
9. Učenke se pogosteje odzovejo, če je nekdo žrtev spletnega nasilja.

VZOREC

Vzorec zajema 175 učenk, 160 učencev, 32 učiteljev ter šolsko svetovalno delavko ter ravnateljico šole.

razred	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	skupaj
št. učenk	12	22	22	21	18	24	15	25	16	175
št. učencev	13	20	19	20	20	18	20	17	13	160

METODE DELA

1. Metoda dela z literaturo: podatke smo poiskale v knjižnici in na spletu.
2. Metoda anketiranja: anketo smo izvedle med 175 učenkami in 160 učenci od prvega do devetega razreda ter med 32 učitelji.
3. Metoda intervjuja: izvedle smo dva intervjuja s šolsko svetovalno delavko in ravnateljico šole.

INSTRUMENT

Za raziskovalno nalogo smo uporabile anketni vprašalnik za učence, anketni vprašalnik za učitelje in vprašanja za intervju s šolsko svetovalno delavko in ravnateljico šole.

KRAJ IN ČAS IZVEDBE

Raziskava je potekala od septembra 2023 do februarja 2024.

METODA OBDELAVE PODATKOV

Podatke, ki smo jih pridobile z anketnimi vprašalniki, smo zbrale v preglednicah in izračunale odstotke glede na število odgovorov učenk, učencev in učiteljev. Odstotke smo prikazale v grafih. Podatke smo interpretirale in hipoteze ovrgle ali potrdile.

REZULTATI

Analiza odgovorov učenk in učencev na anketni vprašalnik

Legenda:

- št. odg.: število odgovorov
- %: odstotki
- R: razred
- sk.: skupaj

Preglednica 1: Odgovori učenk na vprašanje: Kaj je spletno nasilje?

Legenda:

- a) To je spletno ustrahovanje, trpinčenje ali nadlegovanje.
- b) Spletno nasilje lahko široko opredelimo kot dogajanje na spletu, ki škodi tvojemu fizičnemu, psihičnemu ali čustvenemu počutju.
- c) Označuje nadlegovanje preko interneta, mobilnih naprav in drugih komunikacijskih sredstev, kjer posameznik (ali skupina ljudi) nadleguje drugega posameznika, tako da mu pošilja grozilna sporočila, ga ponižuje ali drugače sramoti.
- d) Drugo: _____

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
a	0	0	14	64	6	27	2	10	6	33	1	4	3	20	5	20	0	0	37	21
b	0	0	4	18	2	9	4	19	5	28	6	25	2	13	7	28	2	13	32	18
c	2	17	4	18	14	64	15	71	7	39	16	67	10	67	13	52	14	87	95	54
d	10	83	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	11	6
sk.	12	100	22	100	22	100	21	100	18	100	24	100	15	100	25	100	16	100	175	100

Drugo:

1. razred: ne vem (10)
6. razred: ne vem (1)

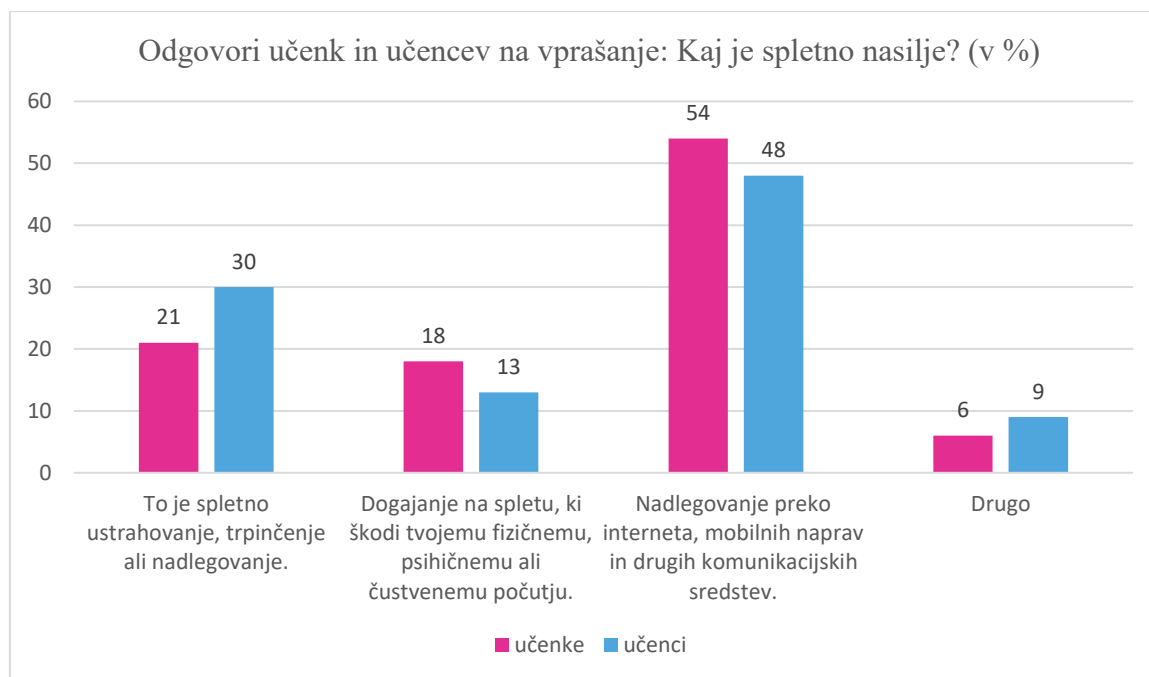
Preglednica 2: Odgovori učencev na vprašanje: Kaj je spletno nasilje?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
a	0	0	16	80	6	32	2	10	6	30	4	22	6	30	3	18	5	38	48	30
b	0	0	0	0	6	32	2	10	0	0	4	22	3	15	3	18	2	15	20	13
c	3	23	0	0	7	37	15	75	14	70	10	56	11	55	11	65	6	46	77	48
d	10	77	4	20	0	0	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	9
sk.	13	100	20	100	19	100	20	100	20	100	18	100	20	100	17	100	13	100	160	100

Drugo:

1. razred: ne vem (10)
2. razred: ne vem (4)
4. razred: ne vem (1)

Graf 1: Odgovori učenk in učencev na vprašanje: Kaj je spletno nasilje?

Iz preglednice 1 in 2 in grafa 1 je razvidno, da 54 % učenk in 48 % učencev meni, da spletno nasilje označuje nadlegovanje preko interneta, mobilnih naprav in drugih komunikacijskih sredstev, kjer posameznik (ali skupina ljudi) nadleguje drugega posameznika, tako da mu pošilja grozilna sporočila, ga ponižuje ali drugače sramoti. Najmanjkrat so anketiranci izbrali odgovor »Drugo«. Kar 11 učenk in 15 učencev razredne stopnje je pod »Drugo« zapisalo, da ne ve, kaj je spletno nasilje. 21 % učenk in 30 % učencev meni, da je to spletno ustrahovanje, trpinčenje ali nadlegovanje. 18 % učenk in 13 % učencev pa se je opredelilo, da je spletno nasilje dogajanje na spletu, ki škodi tvojemu fizičnemu, psihičnemu ali čustvenemu počutju.

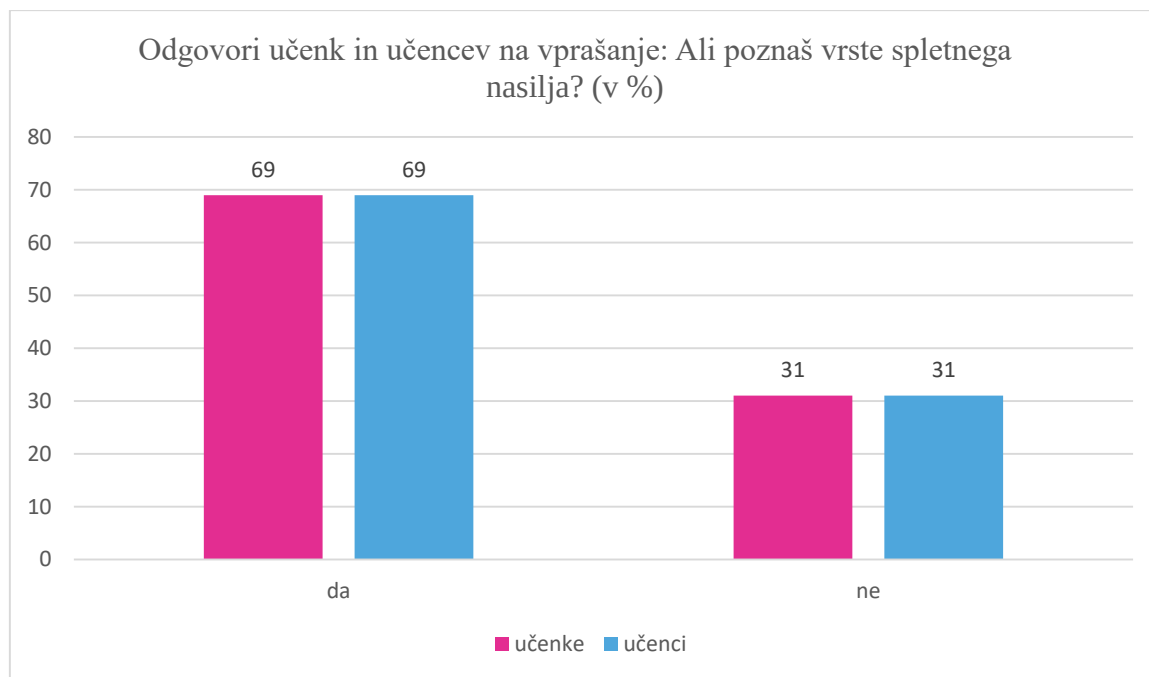
Preglednica 3: Odgovori učenk na vprašanje: Ali poznaš vrste spletnega nasilja?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
da	0	0	10	45	12	55	14	67	14	78	20	83	14	93	22	88	14	88	120	69
ne	12	100	12	55	10	45	7	33	4	22	4	17	1	7	3	12	2	12	55	31
sk.	12	100	22	100	22	100	21	100	18	100	24	100	15	100	25	100	16	100	175	100

Preglednica 4: Odgovori učencev na vprašanje: Ali poznaš vrste spletnega nasilja?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
da	2	15	14	70	10	53	12	60	18	90	16	89	13	65	16	94	10	77	111	69
ne	11	85	6	30	9	47	8	40	2	10	2	11	7	35	1	6	3	23	49	31
sk.	13	100	20	100	19	100	20	100	20	100	18	100	20	100	17	100	13	100	160	100

Graf 2: Odgovori učenk in učencev na vprašanje: Ali poznaš vrste spletnega nasilja?

Iz odgovorov učenk in učencev, prikazanih v preglednici 3 in 4 in grafu 2, je razvidno, da je 69 % učenk in 69 % učencev izbralo odgovor, da poznajo vrste spletnega nasilja. Zanimivo je, da je enak odstotek učenk in učencev izbral enak odgovor. Oblike spletnega nasilja najmanj poznajo učenke v prvem, drugem in tretjem razredu ter učenci v prvem in tretjem razredu.

Preglednica 5: Odgovori učenk na vprašanje: Če da, katere? (možnih je več odgovorov)

Legenda:

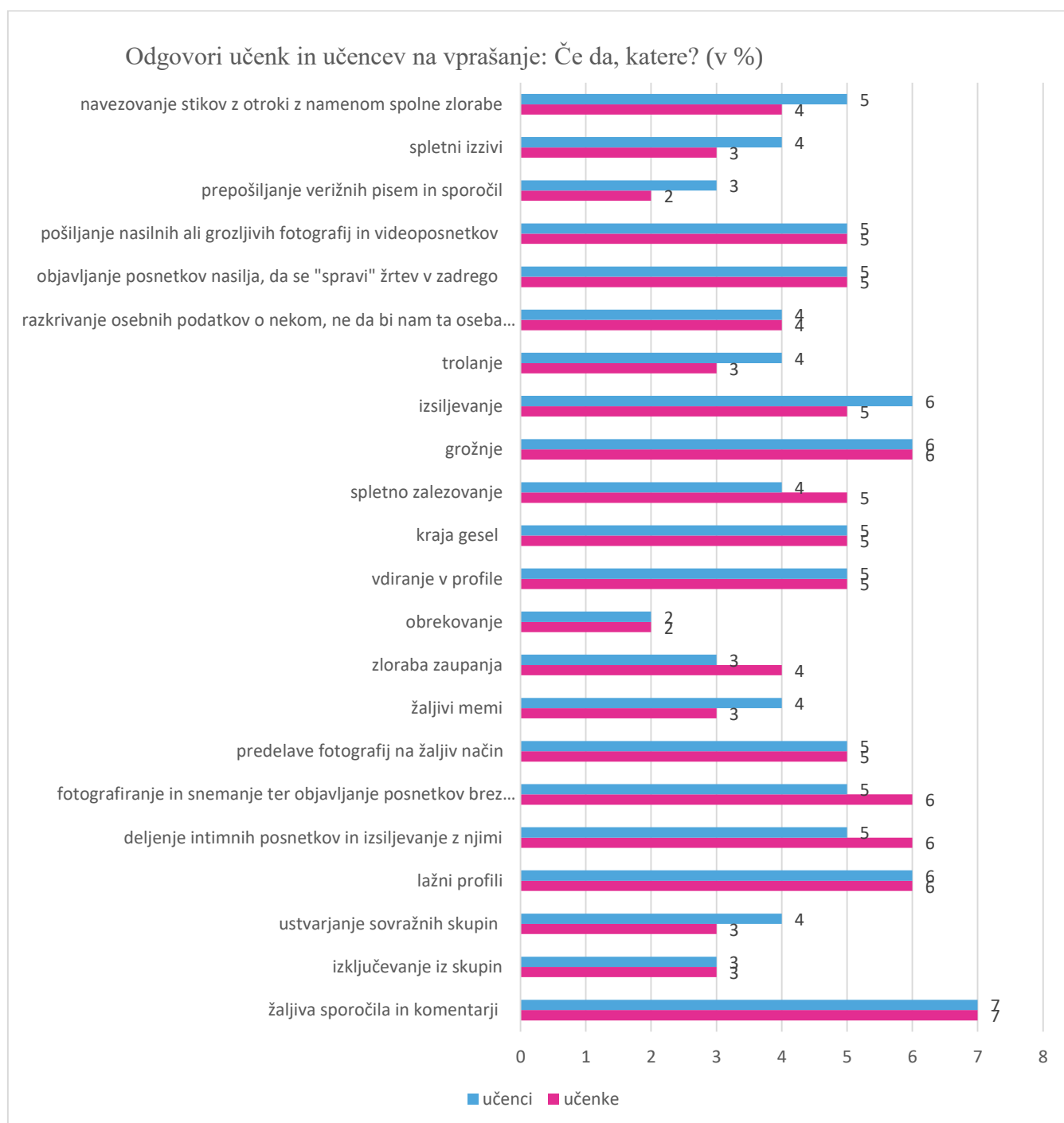
- a) žaljiva sporočila in komentarji
- b) izključevanje iz skupin
- c) ustvarjanje sovražnih skupin
- d) lažni profili
- e) deljenje intimnih posnetkov in izsiljevanje z njimi
- f) fotografiranje in snemanje ter objavljanje posnetkov brez dovoljenja
- g) predelave fotografij na žaljiv način
- h) žaljivi memi
- i) zloraba zaupanja
- j) obrekovanje
- k) vdiranje v profile
- l) kraja gesel
- m) spletno zalezovanje
- n) grožnje
- o) izsiljevanje
- p) trolanje
- q) razkrivanje osebnih podatkov o nekom, ne da bi nam ta oseba to dovolila
- r) objavljanje posnetkov nasilja, da se »spravi« žrtev v zadrego
- s) pošiljanje nasilnih ali grozljivih fotografij in videoposnetkov
- t) prepošiljanje verižnih pisem in sporočil
- u) spletni izzivi
- v) navezovanje stikov z otroki z namenom spolne zlorabe

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
a	0	0	2	3	2	3	10	8	14	6	15	8	13	8	23	8	14	6	93	7
b	0	0	6	9	3	5	8	7	8	3	2	1	3	2	7	2	11	4	48	3
c	0	0	4	6	1	2	2	2	9	4	1	1	3	2	13	4	12	5	45	3
d	0	0	4	6	5	9	10	8	18	7	10	5	11	7	14	5	14	6	86	6
e	0	0	4	6	2	3	7	6	10	4	11	6	15	9	22	7	14	6	85	6
f	0	0	0	0	2	3	10	8	12	5	15	8	13	8	14	5	14	6	80	6
g	0	0	3	4	1	2	8	7	10	4	14	7	7	4	24	8	10	4	77	5
h	0	0	1	2	2	3	0	0	12	5	5	3	6	4	11	4	10	4	47	3
i	0	0	9	14	1	2	9	7	10	4	8	4	5	3	8	3	12	5	62	4
j	0	0	3	4	2	3	3	2	8	3	1	1	0	0	5	2	7	3	29	2
k	0	0	0	0	4	6	6	5	16	7	9	5	12	7	16	5	14	6	77	5
l	0	0	2	3	3	5	5	4	15	6	15	8	8	5	15	5	10	4	73	5
m	0	0	2	3	4	6	1	1	9	4	15	8	8	5	18	6	11	4	68	5
n	0	0	6	9	3	5	6	5	12	5	15	8	12	7	16	5	15	6	85	6
o	0	0	6	9	2	3	6	5	11	5	11	6	11	7	18	6	12	5	77	5
p	0	0	4	6	2	3	2	2	10	4	1	1	6	4	9	3	9	4	43	3
q	0	0	2	3	2	3	4	3	9	4	8	4	6	4	14	5	13	5	58	4
r	0	0	0	0	6	9	9	7	9	4	8	4	8	5	16	5	13	5	69	5
s	0	0	0	0	3	5	5	4	18	7	9	5	7	4	11	4	12	5	65	5
t	0	0	4	6	2	3	2	2	6	2	2	1	4	2	4	1	8	3	32	2
u	0	0	2	3	3	5	8	7	8	3	12	6	1	1	5	2	9	4	48	3
v	0	0	2	3	3	5	2	2	9	4	9	5	7	4	17	6	9	4	58	4
sk.	0	0	66	100	58	100	123	100	243	100	196	100	166	100	300	100	243	100	1401	100

Preglednica 6: Odgovori učencev na vprašanje: Če da, katere? (možnih je več odgovorov)

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
a	2	29	10	5	3	10	10	9	7	6	9	5	13	8	16	8	10	8	80	7
b	2	29	10	5	2	6	4	4	5	4	4	2	4	2	7	4	3	2	39	3
c	0	0	10	5	0	0	2	2	6	5	5	3	6	3	9	5	6	5	44	4
d	0	0	8	4	3	10	8	7	8	7	11	6	12	7	13	7	9	7	72	6
e	0	0	14	7	1	3	6	5	4	3	9	5	9	5	9	5	8	6	60	5
f	0	0	6	3	1	3	4	4	8	7	11	6	10	6	5	3	9	7	54	5
g	0	0	8	4	1	3	8	7	6	5	7	4	8	5	10	5	4	3	52	5
h	0	0	6	3	1	3	5	4	6	5	6	4	9	5	11	6	5	4	49	4
i	0	0	3	2	2	6	4	4	5	4	4	2	7	4	9	5	2	2	36	3
j	2	29	6	3	1	3	2	2	3	3	3	2	4	2	3	2	1	1	25	2
k	0	0	10	5	1	3	7	6	8	7	14	8	9	5	12	6	5	4	56	5
l	0	0	10	5	2	6	5	4	7	6	9	5	7	4	11	6	8	6	59	5
m	0	0	8	4	1	3	3	3	4	3	6	4	8	5	8	4	4	3	42	4
n	0	0	8	4	2	6	6	5	6	5	11	6	7	4	15	8	10	8	65	6
o	0	0	10	5	1	3	7	6	6	5	12	7	7	4	13	7	9	7	65	6
p	0	0	10	5	0	0	6	5	6	5	4	2	9	5	9	5	5	4	49	4
q	0	0	8	4	2	6	2	2	5	4	6	4	6	3	6	3	6	5	41	4
r	0	0	8	4	1	3	8	7	4	3	9	5	9	5	10	5	5	4	54	5
s	0	0	10	5	0	0	6	5	6	5	10	6	9	5	10	5	7	5	58	5
t	0	0	8	4	0	0	2	2	3	3	3	2	5	3	2	1	6	5	29	3
u	1	14	9	5	4	13	6	5	3	3	6	4	4	2	3	2	4	3	41	4
v	0	0	10	5	2	6	3	3	3	3	11	6	10	6	9	5	5	4	53	5
sk.	7	100	190	100	31	100	114	100	119	100	170	100	172	100	190	100	130	100	1123	100

Graf 3: Odgovori učenk in učencev na vprašanje: Če da, katere? (možnih je več odgovorov)

Iz preglednic 5 in 6 ter grafa 3 je razvidno, da tako učenke kot učenci poznajo veliko in raznolike oblike nasilja. Skupno je bila za 175 učenk izbrana 1401 oblika in za 160 učencev 1123 oblik spletnega nasilja. Največkrat izbran odgovor je bil žaljiva sporočila in komentarji, ki ga je izbralo 7 % učenk in enak odstotek učencev. Odgovora lažni profili in grožnje sta na drugem mestu, izbralo pa ju je 6 % učenk in 6 % učencev. Najmanj izbrana odgovora za učenke sta bila obrekovanje in prepošiljanje verižnih pisem z 2 %, za učence pa odgovor obrekovanje z 2 %.

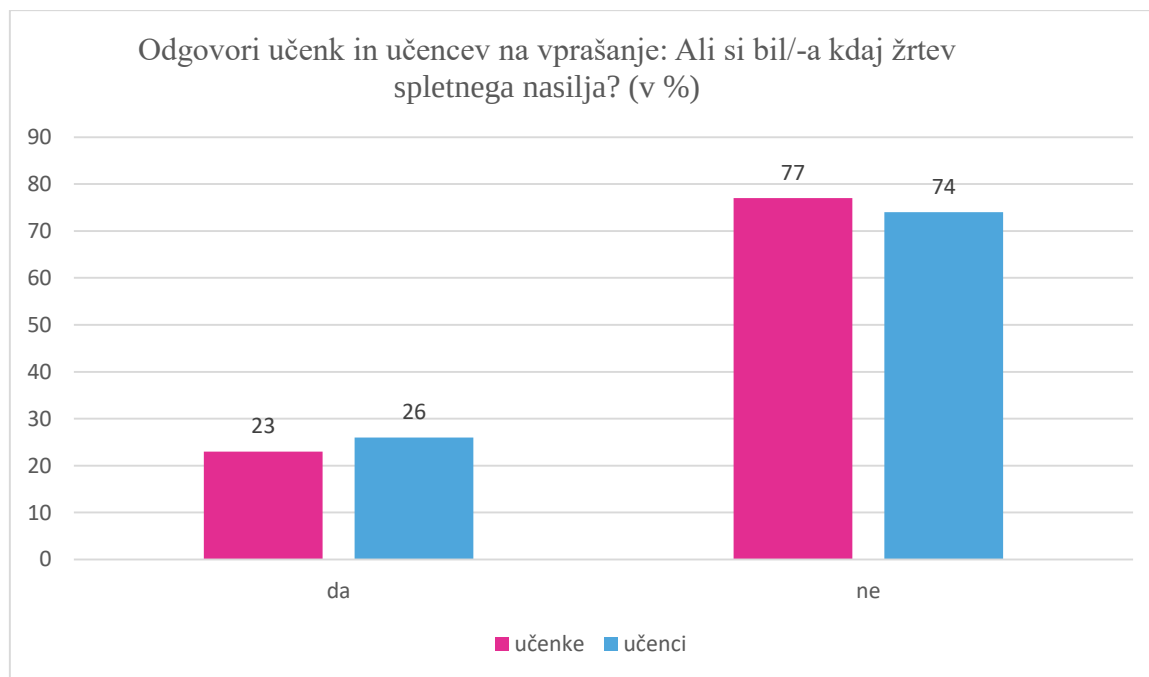
Preglednica 7: Odgovori učenk na vprašanje: Ali si bila kdaj žrtev spletnega nasilja?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
da	0	0	4	18	3	14	3	14	6	33	3	13	2	13	8	32	12	75	41	23
ne	12	100	18	82	19	86	18	86	12	77	21	88	13	87	17	68	4	25	134	77
sk.	12	100	22	100	22	100	21	100	18	100	24	100	15	100	25	100	16	100	175	100

Preglednica 8: Odgovori učencev na vprašanje: Ali si bil kdaj žrtev spletnega nasilja?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
da	1	8	6	30	3	16	2	10	4	20	2	11	11	55	6	35	7	54	42	26
ne	12	92	14	70	16	84	18	90	16	80	16	89	9	45	11	65	6	46	118	74
sk.	13	100	20	100	19	100	20	100	20	100	18	100	20	100	17	100	13	100	160	100

Graf 4: Odgovori učenk in učencev na vprašanje: Ali si bil/-a kdaj žrtev spletnega nasilja?

Iz podatkov v preglednicah 7 in 8 ter grafu 4 se vidi, da je bilo 23 % učenk in 26 % učencev že žrtev spletnega nasilja. Če pogledamo podatke po razredih, vidimo, da se število žrtev poveča pri učenkah v osmem in devetem razredu, pri učencih pa od sedmega do devetega razreda.

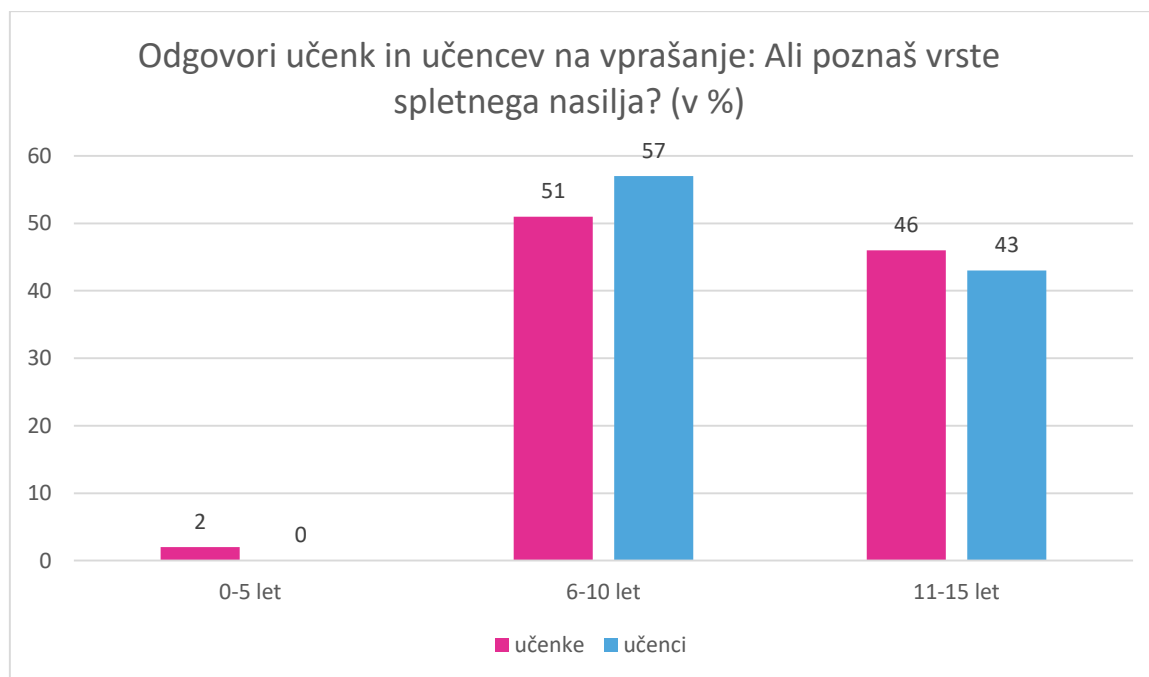
Preglednica 9: Odgovori učenk na vprašanje: Če si odgovorila z da, koliko si bila stara, ko si bila žrtev spletnega nasilja?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
0–5	0	0	0	0	1	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
6–10	0	0	4	100	3	100	2	100	6	100	3	100	1	50	0	0	2	17	21	51
11–15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	50	8	100	10	83	19	46
sk.	0	0	4	100	3	100	3	100	6	100	3	100	2	100	8	100	12	100	41	100

Preglednica 10: Odgovori učencev na vprašanje: Če si odgovoril z da, koliko si bil star, ko si bil žrtev spletnega nasilja?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
0–5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6–10	1	100	6	100	3	100	2	100	4	100	1	50	3	27	2	33	2	29	24	57
11–15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	50	8	73	4	67	5	71	18	43
sk.	1	100	6	100	3	100	2	100	4	100	2	100	11	100	6	100	7	100	42	100

Graf 5: Odgovori učenk in učencev na vprašanje: Če si odgovoril/-a z da, koliko si bil/-a star/-a, ko si bil/-a žrtev spletnega nasilja?

Iz odgovorov, prikazanih v preglednici 9 in 10 ter grafu 5 je razvidno, da je bilo več kot polovica učenk (51 %) in učencev (57 %) žrtev nasilja v starosti od 6 do 10 let. Ostali, tj. 46 % učenk in 43 % učencev, so postali žrtev spletnega nasilja med 11. in 15. letom.

Legenda za preglednico 11 in 12:

- a) žaljiva sporočila in komentarji
- b) izključevanje iz skupin
- c) ustvarjanje sovražnih skupin
- d) lažni profili
- e) deljenje intimnih posnetkov in izsiljevanje z njimi
- f) fotografiranje in snemanje ter objavljanje posnetkov brez dovoljenja
- g) predelave fotografij na žaljiv način
- h) žaljivi memi
- i) zloraba zaupanja
- j) obrekovanje
- k) vdiranje v profile
- l) kraja gesel
- m) spletno zalezovanje
- n) grožnje
- o) izsiljevanje
- p) trolanje
- q) razkrivanje osebnih podatkov o nekom, ne da bi nam ta oseba to dovolila
- r) pošiljanje nasilnih ali grozljivih fotografij in videoposnetkov
- s) pošiljanje nasilnih ali grozljivih fotografij in videoposnetkov
- t) prepošiljanje verižnih pisem in sporočil
- u) spletni izzivi
- v) navezovanje stikov z otroki z namenom spolne zlorabe

Odgovori v preglednicah 11 in 12 so preračunani v odstotke glede na število učenk in učencev, ki so bili žrtve spletnega nasilja.

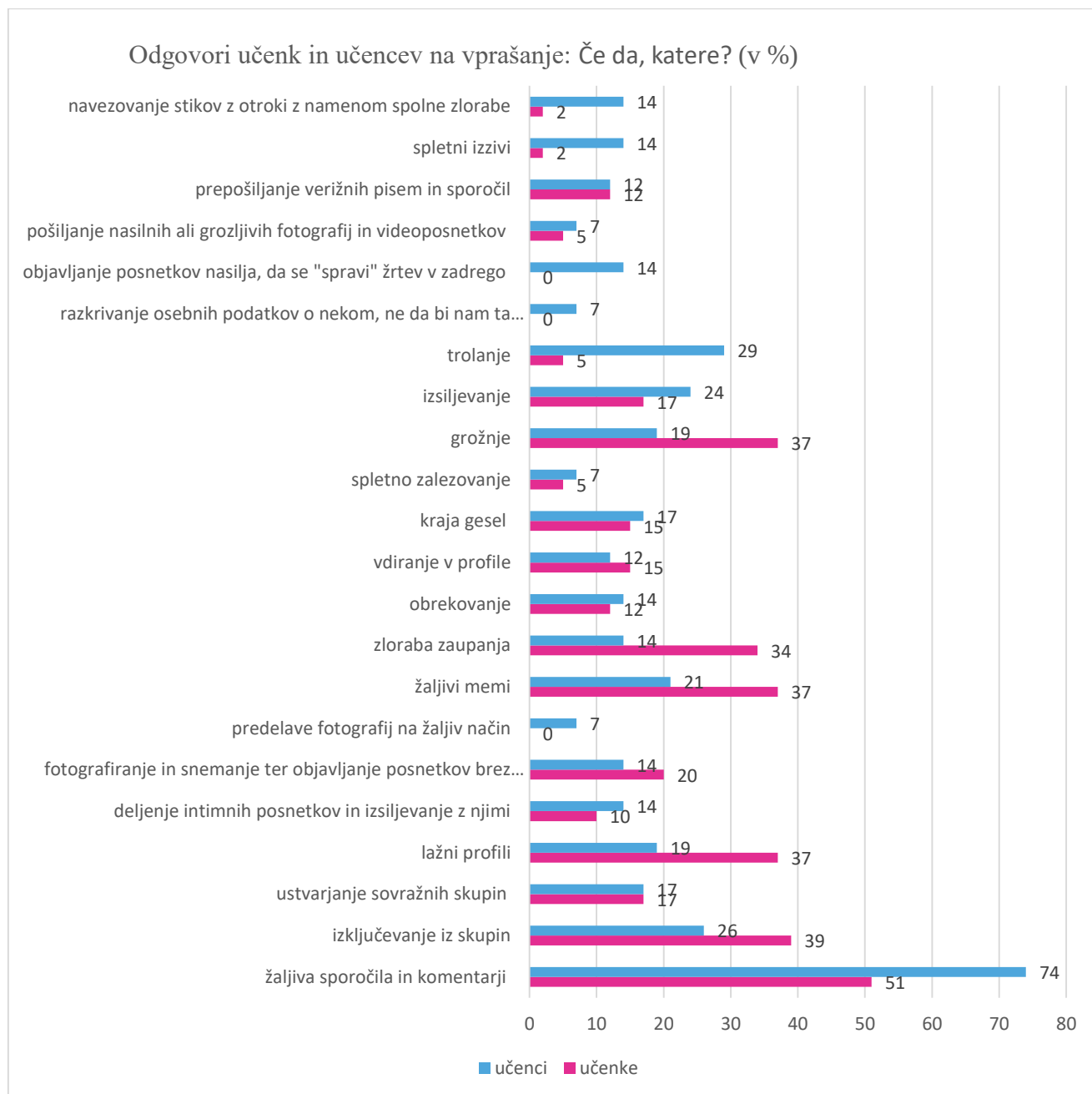
Preglednica 11: Odgovori učenk na vprašanje: S katero obliko spletnega nasilja si se soočila? (možnih več odgovorov)

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
a	0	0	0	0	2	100	3	100	2	50	0	0	2	18	6	100	6	100	21	51
b	0	0	3	50	0	0	0	0	0	0	2	20	0	0	5	83	6	100	16	39
c	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	33	5	83	7	17
d	0	0	0	0	1	50	0	0	1	25	0	0	1	9	6	100	6	100	15	37
e	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	9	1	17	2	33	4	10
f	0	0	0	0	1	50	0	0	2	50	0	0	0	0	1	17	4	67	8	20
g	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
h	0	0	0	0	1	50	0	0	4	100	2	20	2	18	3	50	3	50	15	37
i	0	0	0	0	0	0	0	0	2	50	2	20	0	0	5	83	5	83	14	34
j	0	0	0	0	1	50	0	0	0	0	2	20	0	0	2	33	0	0	5	12
k	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	33	4	67	6	15
l	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	33	4	67	6	15
m	0	0	0	0	2	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	5
n	0	0	3	50	0	0	0	0	0	0	1	10	1	9	6	100	6	100	15	37
o	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	10	1	9	2	33	3	50	7	17
p	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	33	2	5
q	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
s	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	9	0	0	1	17	2	5
t	0	0	0	0	1	50	0	0	0	0	0	0	0	0	1	17	3	50	5	12
u	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	17	1	2
v	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	17	1	2
sk. št. učenk	0	0	6	100	2	100	3	100	4	100	2	100	11	100	6	100	6	100	41	100

Preglednica 12: Odgovori učencev na vprašanje: S katero obliko spletnega nasilja si se soočil?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
a	0	0	4	67	0	0	2	100	4	100	1	50	10	90	5	83	5	71	31	74
b	0	0	0	0	2	67	2	100	1	25	0	0	3	27	3	50	0	0	11	26
c	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	50	2	18	2	33	2	29	7	17
d	0	0	0	0	0	0	2	100	0	0	1	50	2	18	1	17	2	29	8	19
e	0	0	2	33	0	0	1	50	0	0	1	50	1	9	1	17	0	0	6	14
f	0	0	0	0	0	0	2	100	0	0	0	0	1	9	2	33	1	14	6	14
g	0	0	0	0	0	0	1	50	0	0	0	0	1	9	1	17	0	0	3	7
h	0	0	0	0	0	0	2	100	0	0	1	50	2	18	2	33	2	29	9	21
i	0	0	0	0	0	0	1	50	0	0	0	0	3	27	1	17	1	14	6	14
j	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0	1	50	2	18	2	33	0	0	6	14
k	0	0	0	0	0	0	1	50	0	0	0	0	1	9	2	33	1	14	5	12
l	0	0	0	0	0	0	1	50	0	0	1	50	3	27	1	17	1	14	7	17
m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	50	1	9	1	17	0	0	3	7
n	0	0	2	33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	9	4	67	1	14	8	19
o	0	0	0	0	0	0	2	100	0	0	1	50	3	27	2	33	2	29	10	24
p	0	0	0	0	0	0	2	100	0	0	2	100	3	27	3	100	2	29	12	29
q	0	0	0	0	0	0	1	50	0	0	0	0	2	18	0	0	0	0	3	7
r	0	0	0	0	0	0	2	100	0	0	1	50	2	18	1	17	0	0	6	14
s	0	0	0	0	0	0	2	100	0	0	0	0	0	0	1	17	0	0	3	7
t	0	0	0	0	0	0	2	100	0	0	1	50	2	18	0	0	0	0	5	12
u	0	0	0	0	1	33	2	100	0	0	0	0	1	9	1	17	1	14	6	14
v	0	0	0	0	0	0	1	50	0	0	1	50	2	18	1	17	1	14	6	14
sk. št. učencev	1	100	6	100	3	100	2	100	4	100	2	100	11	100	6	100	7	100	42	100

Graf 6: Odgovori učenk in učencev na vprašanje: S katero obliko spletnega nasilja si se soočil/-a?

Učenke, ki so se soočile z oblikami spletnega nasilja, pravijo, da so najpogostejša žaljiva sporočila in komentarji (51 %) ter izključevanje iz skupin (39 %); z grožnjami, žaljivimi memi in lažnimi profili se jih je srečalo že 37 %. 34 % učenk je doživelo tudi zlorabo zaupanja.

Učenci, žrtve spletnega nasilja, so se v 74 % soočili z žaljivimi sporočili in komentarji, 29 % s trolanjem tj. pošiljanjem namenoma »trapastih« ali napačnih sporočil, da prejemnik izpade lahkovoren, razdražljiv, neumen ali smešen, 26 % z izključevanjem iz skupin, 24 % z izsiljevanjem in 21 % z žaljivimi memi.

Podatki so prikazani v preglednici 11 in 12 ter grafu 6.

Preglednica 13: Odgovori učenk na vprašanje: Ali poznaš koga, ki se je soočal s spletnim nasiljem?

Legenda:

- a) ne
- b) da, sošolko/sošolca
- c) da, družinskega člana
- d) da, prijatelja/prijateljico
- e) da, znanca/znanko
- f) da, drugo

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
a	12	100	14	64	12	55	8	38	6	33	14	58	9	60	6	24	2	13	83	47
b	0	0	0	0	2	9	6	29	3	17	3	13	2	13	6	24	4	25	26	15
c	0	0	4	18	6	27	3	14	3	17	0	0	1	7	0	0	2	13	19	11
d	0	0	4	18	2	9	4	19	3	17	5	21	3	20	9	36	6	38	36	21
e	0	0	0	0	0	0	0	0	3	17	2	10	0	0	4	16	2	13	11	6
f	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
sk.	12	100	22	100	22	100	21	100	18	100	24	100	15	100	25	100	16	100	175	100

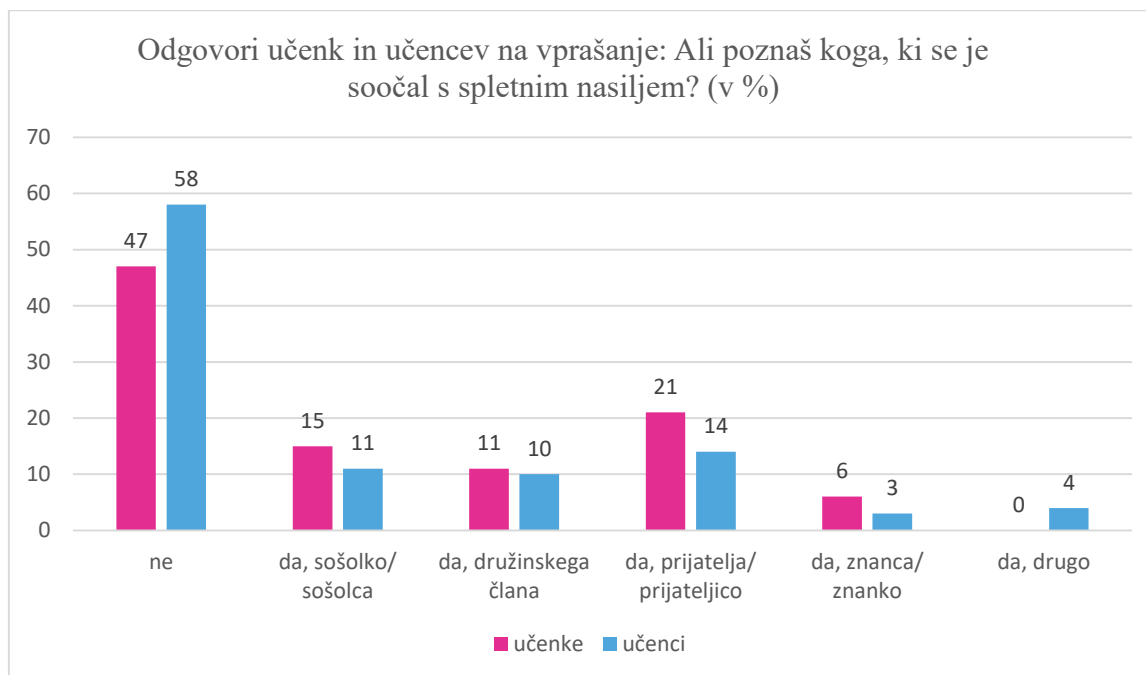
Preglednica 14: Odgovori učencev na vprašanje: Ali poznaš koga, ki se je soočal s spletnim nasiljem?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
a	10	83	12	55	12	80	10	50	8	40	13	81	11	55	8	38	9	64	93	58
b	0	0	2	9	1	7	1	5	0	0	0	0	6	30	5	24	3	21	18	11
c	2	17	2	9	0	0	2	10	6	30	0	0	1	5	2	10	1	7	16	10
d	0	0	6	27	2	13	3	15	3	15	2	13	1	5	4	19	1	7	22	14
e	0	0	0	0	0	0	2	10	0	0	0	0	1	5	1	5	0	0	4	3
f	0	0	0	0	0	0	2	10	3	15	1	6	0	0	1	5	0	0	7	4
sk.	12	100	22	100	15	100	20	100	20	100	16	100	20	100	21	100	14	100	160	100

drugo:

- 4. razred: teta, bratranec
- 5. razred: teta (2), soseda
- 6. razred: youtuberji v video posnetkih
- 8. razred: bratranec

Graf 7: Odgovori učencev na vprašanje: Ali poznaš koga, ki se je soočal s spletnim nasiljem?

Iz preglednic 13 in 14 ter grafa 7 je razvidno, da 47 % učenk in 58 % učencev ne pozna nikogar, ki bi bil žrtev spletnega nasilja.

21 % učenk in 14 % učencev ima prijatelja oz. prijateljico in 15 % učenk ter 11 % učencev sošolko ali sošolca, ki je že bil žrtev spletnega nasilja.

11 % učenk in 10 % učencev pa se je s tem srečalo v okviru družine.

Preglednica 15: Odgovori učenk na vprašanje: Kje bi v primeru spletnega nasilja poiskala pomoč? (možnih je več odgovorov)

Legenda:

- a) pri družini
- b) na spletu (Spletno oko, Tom telefon ...)
- c) pri prijatelju
- d) pri učitelju
- e) na policiji
- f) drugo: _____
- g) ne vem, kje poiskati pomoč

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
a	4	33	14	44	17	28	14	28	14	44	15	29	14	37	19	38	12	39	123	34
b	0	0	0	0	8	13	9	18	4	13	8	15	5	13	4	8	1	3	39	11
c	2	17	2	6	10	16	2	4	4	13	2	4	4	11	9	18	10	32	45	13
d	0	0	12	38	12	20	10	20	2	6	10	19	5	13	4	8	2	6	57	16
e	6	50	2	6	14	23	15	30	8	25	16	31	9	24	12	24	5	16	87	24
f	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	3	0	0	1	3	3	1
g	0	0	2	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4	0	0	4	1
sk.	12	100	32	100	61	100	50	100	32	100	52	100	38	100	50	100	31	100	358	100

drugo:

2. razred: pomoč preko telefona (2)

8. razred: v šoli, pri svetovalni delavki

Preglednica 16: Odgovori učencev na vprašanje: Kje bi v primeru spletnega nasilja poiskal pomoč? (možnih je več odgovorov)

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
a	4	27	10	38	16	26	18	38	10	43	13	31	14	36	10	36	9	32	104	34
b	0	0	0	0	6	10	7	15	2	9	6	14	5	13	2	7	4	14	32	10
c	6	40	4	15	11	18	4	8	2	9	2	5	4	10	6	21	4	14	43	14
d	0	0	2	8	10	16	6	13	3	13	5	12	3	8	0	0	2	7	31	10
e	3	20	8	31	14	23	12	25	6	26	15	36	9	23	7	25	9	32	83	27
f	0	0	0	0	3	5	0	0	0	0	1	2	4	10	3	11	0	0	11	4
g	2	13	2	8	1	2	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	2
sk.	15	100	26	100	61	100	48	100	23	100	42	100	39	100	28	100	28	100	310	100

drugo:

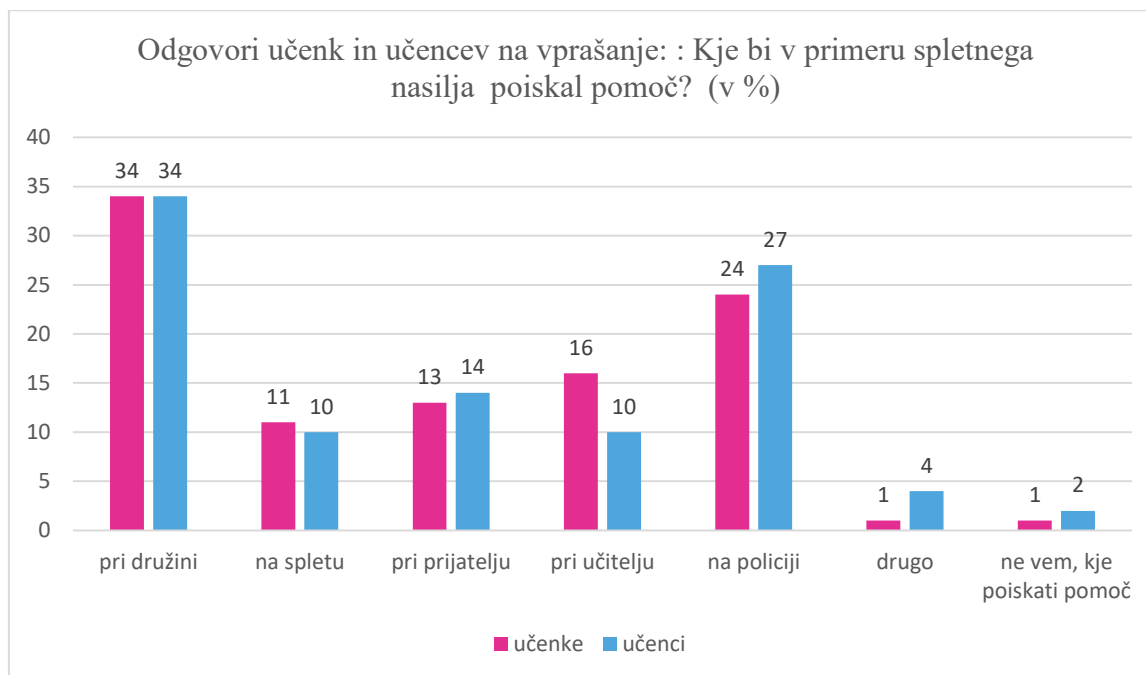
1. razred: pri sosedu, v šoli

2. razred: v šolski svetovalni službi

3. razred: v varni točki

4. razred: v varni točki

Graf 8: Odgovori učenk in učencev na vprašanje: Kje bi v primeru spletnega nasilja poiskal/-a pomoč?

Razvidno je, da bi tretjina (34 %) učenk in učencev v primeru spletnega nasilja pomoč poiskala najprej pri svoji družini. Kar 24 % učenk in 27 % učencev bi se obrnilo na policijo, 16 % učenk in 10 % učencev na učitelja, 13 % in 14 % učencev na prijatelja. Desetina vseh pa bi poiskala pomoč na spletu.

Le štiri učenke in šest učencev ne ve, kje bi lahko poiskali pomoč v primeru spletnega nasilja.

Podatki so predstavljeni v preglednici 15 in 16 ter grafu 8.

Preglednica 17: Odgovori učenk na vprašanje: Ali bi v primeru spletnega nasilja poiskala pomoč?

Legenda:

- a) da
- b) ne, ker me je sram
- c) ne, saj nočem, da bi drugi vedeli
- d) ne, saj se počutim krivo
- e) ne, ker me je strah
- f) ne, ker menim, da me ne bi razumeli
- g) ne, ker se bojim, da bi izgubila prijatelje
- h) ne, saj bi me izključili iz družbe
- i) drugo: _____

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
a	9	75	20	91	22	100	16	76	18	100	21	88	14	93	19	76	7	44	146	83
b	2	17	2	9	0	0	2	10	0	0	0	0	0	0	1	4	1	6	8	5
c	0	0	0	0	0	0	1	5	0	0	0	0	0	0	1	4	2	13	4	2
d	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	6	1	1
e	0	0	0	0	0	0	2	10	0	0	0	0	0	0	0	0	3	19	5	3
f	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	8	2	13	4	2
g	1	8	0	0	0	0	0	0	0	0	2	8	0	0	0	0	0	0	3	2
h	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	1	1
i	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	7	2	8	0	0	3	2
sk.	12	100	22	100	22	100	21	100	18	100	24	100	15	100	25	100	16	100	175	100

drugo:

7. razred: če bi bilo anonimno

8. razred: če ne bi nihče izvedel, ne vem

Preglednica 18: Odgovori učencev na vprašanje: Ali bi v primeru spletnega nasilja poiskal pomoč?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
a	7	54	16	80	19	100	17	85	18	90	17	94	16	80	13	76	11	85	134	84
b	4	31	0	0	0	0	2	10	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	7	4
c	0	0	0	0	0	0	1	5	0	0	0	0	0	0	2	12	0	0	3	2
d	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	0	0	0	0	1	1
e	0	0	4	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	3
f	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g	2	15	0	0	0	0	0	0	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2
h	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
i	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	6	3	15	2	12	2	15	8	5
sk.	13	100	20	100	19	100	20	100	20	100	18	100	20	100	17	100	13	100	160	100

drugo:

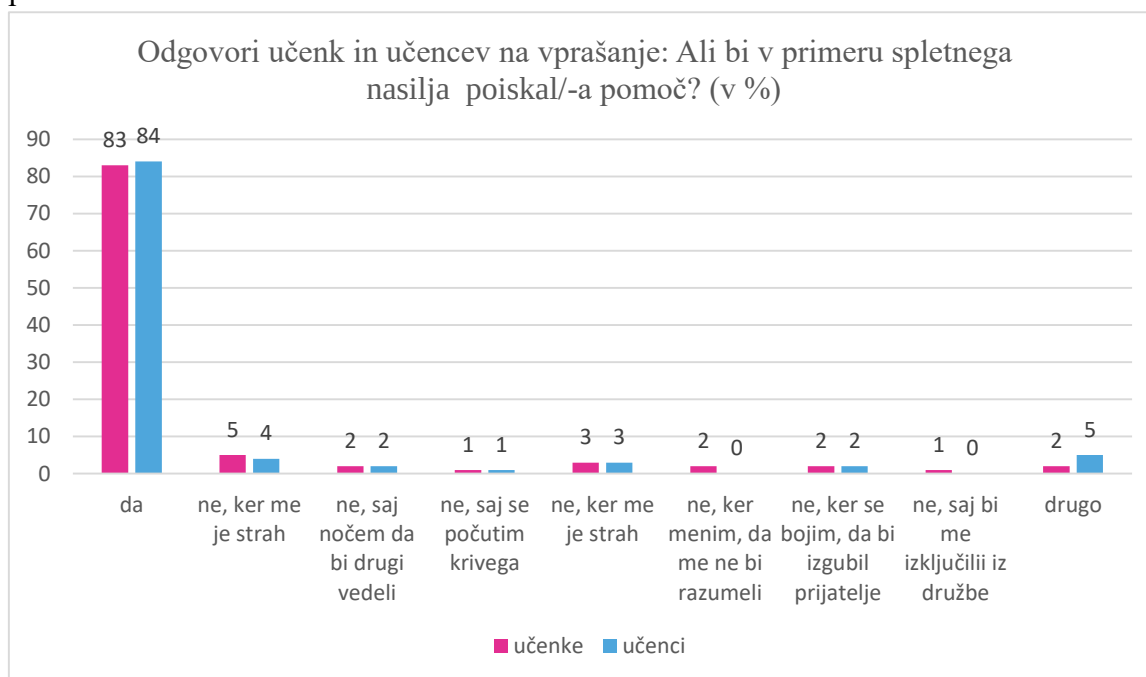
6. razred: ne vem

7. razred: mogoče, ne vem (2)

8. razred: če ne bi nihče izvedel

9. razred: če starši ne bi izvedeli, ne vem

Graf 9: Odgovori učenk in učencev na vprašanje: Ali bi v primeru spletnega nasilja poiskal/-a pomoč?

Iz grafa 9 ter preglednic 17 in 18 je razvidno, da bi 84 % učencev in 83 % učenk v primeru spletnega nasilja poiskalo pomoč.

5 % učenk in 4 % učencev pomoči ne bi poiskalo, ker bi jih bilo sram, 3 % učenk in učencev, ker bi jih bilo strah in 2 % vseh, ker nočejo, da bi drugi vedeli, da so žrtve spletnega nasilja ali pa se bojijo, da bi izgubili prijatelje. Posamezniki pa bi se počutili krive ali pa se bojijo, da bi jih izključili iz družbe.

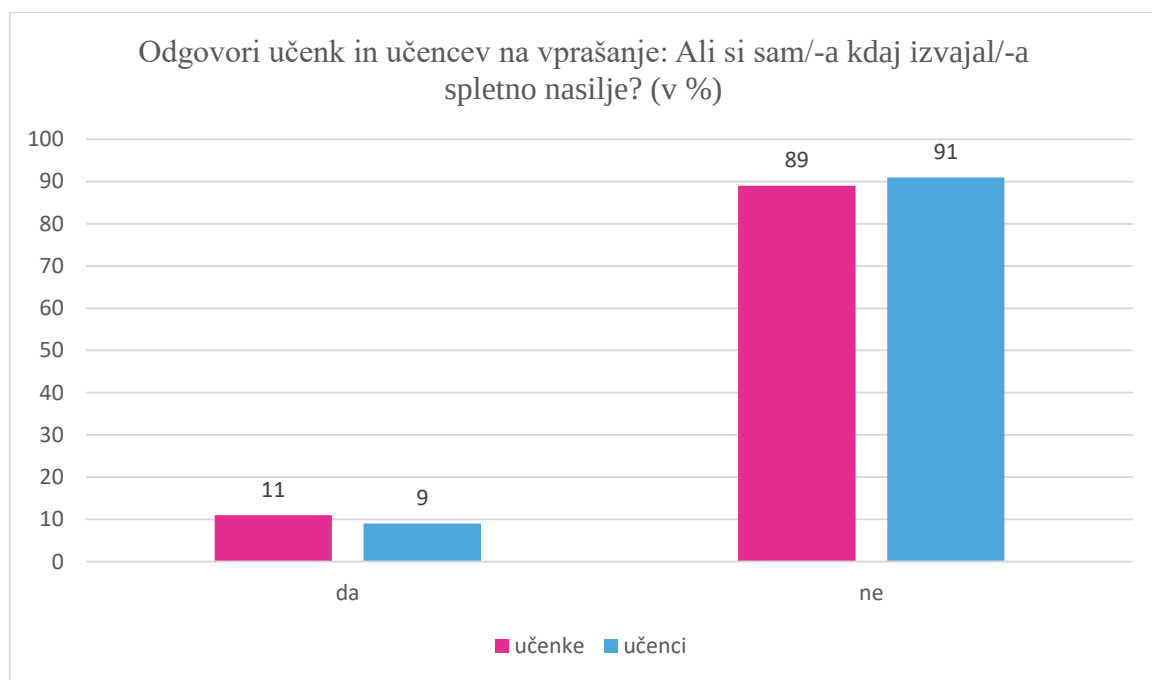
Preglednica 19: Odgovori učenk na vprašanje: Ali si sama kdaj izvajala spletno nasilje?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
da	0	0	3	14	0	0	1	5	3	17	1	4	4	27	5	20	3	19	20	11
ne	12	100	19	86	22	100	20	95	15	83	23	96	11	73	20	80	13	81	155	89
sk.	12	100	22	100	22	100	21	100	18	100	24	100	15	100	25	100	16	100	175	100

Preglednica 20: Odgovori učencev na vprašanje: Ali si sam kdaj izvajal spletno nasilje?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
da	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	11	4	20	6	35	3	23	15	9
ne	13	100	20	100	19	100	20	100	20	100	16	89	16	80	11	65	10	77	145	91
sk.	13	100	20	100	19	100	20	100	20	100	18	100	20	100	17	100	13	100	160	100

Graf 10: Odgovori učenk in učencev na vprašanje: Ali si sam/-a kdaj izvajal/-a spletno nasilje?

Odgovori anketiranih učenk in učencev, prikazani v preglednici 19 in 20 ter grafu 10, nam povedo, da je 11 % učenk in 9 % učencev že izvajalo spletno nasilje.

Preglednica 21: Odgovori učenk na vprašanje: Če si odgovorila z da, zakaj?

Legenda:

- a) ker to vsi počnejo
- b) da bom bolj priljubljena
- c) ker je to zabavno
- d) ker to drugi počnejo meni
- e) ker me je bilo strah ne sodelovati
- f) drugo: _____

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	25	0	0	1	33	2	12
b	0	0	2	67	0	0	1	100	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0	6	35
c	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	25	2	100	2	67	5	29
d	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	50	0	0	0	0	2	12
e	0	0	1	33	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0	2	12
f	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
sk.	0	0	3	100	0	0	1	100	3	100	1	100	4	100	2	100	3	100	17	100

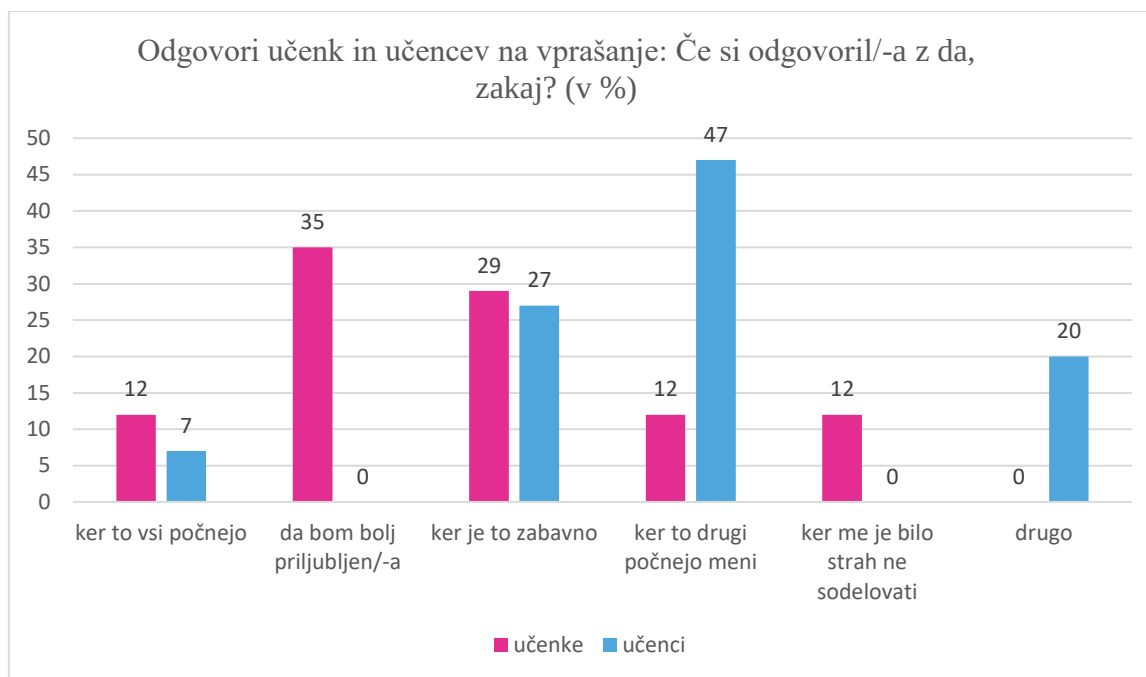
Preglednica 22: Odgovori učencev na vprašanje: Če si odgovoril z da, zakaj?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	50	0	0	0	0	0	0	1	7
b	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
c	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	50	1	25	2	33	0	0	4	27
d	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	50	2	33	3	100	7	47
e	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
f	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	25	2	33	0	0	3	20
sk.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100	4	100	6	100	3	100	15	100

drugo:

- 7. razred: ne vem
- 8. razred: ker je to hec (2)

Graf 11: Odgovori učenk in učencev na vprašanje: Če si odgovoril/-a z da, zakaj?

Iz preglednice 21 in 22 ter grafa 11 je razvidno, da 35 % učenk izvaja spletno nasilje, da bi bile bolj priljubljene in 47 % učencev, ker drugi to počnejo njim. Kar 29 % učenk in 27 % učencev meni, da je to zabavno. 12 % učenk izvaja nasilje, ker to vsi počnejo ali ker to drugi počnejo njim ali ker jih je strah ne sodelovati.

Preglednica 23: Odgovori učenk na vprašanje: Kaj narediš, kadar si priča spletnemu nasilju nad nekom drugim?

Legenda:

- a) nič, to ni moja stvar
- b) nič, to je le zabava
- c) komentiram, da to ni prav
- d) nočem biti vpletena
- e) poizkusim vplivati na nasilneža
- f) o zadevi povem neki odrasli osebi ali organizaciji
- g) izrazim podporo žrtvi
- h) pošljem sporočilo ali posnetek še prijateljem
- i) drugo:

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
a	0	0	4	18	4	18	0	0	3	17	5	21	1	7	1	4	2	13	20	11
b	0	0	0	0	0	0	1	5	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	2	1
c	0	0	0	0	2	9	3	14	5	28	5	21	2	13	2	8	2	13	21	12
d	2	17	0	0	1	5	6	29	2	11	5	21	8	53	8	32	4	25	36	21
e	0	0	0	0	0	0	3	14	2	11	0	0	0	0	1	4	1	6	7	4
f	2	17	10	45	12	55	8	38	4	22	6	25	3	20	6	24	6	38	57	33
g	0	0	0	0	1	5	0	0	2	11	3	13	1	7	5	20	1	6	13	7
h	0	0	2	9	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2
i	8	67	6	27	1	5	0	0	0	0	2	0	0	0	1	4	0	0	16	9
sk.	12	100	22	100	22	100	21	100	18	100	24	100	15	100	25	100	16	100	175	100

drugo:

- 1. razred: ne vem (8)
- 2. razred: žrtev odstranim iz omrežja
- 3. razred: /
- 8. razred: če gre predaleč, poskušam ustavit

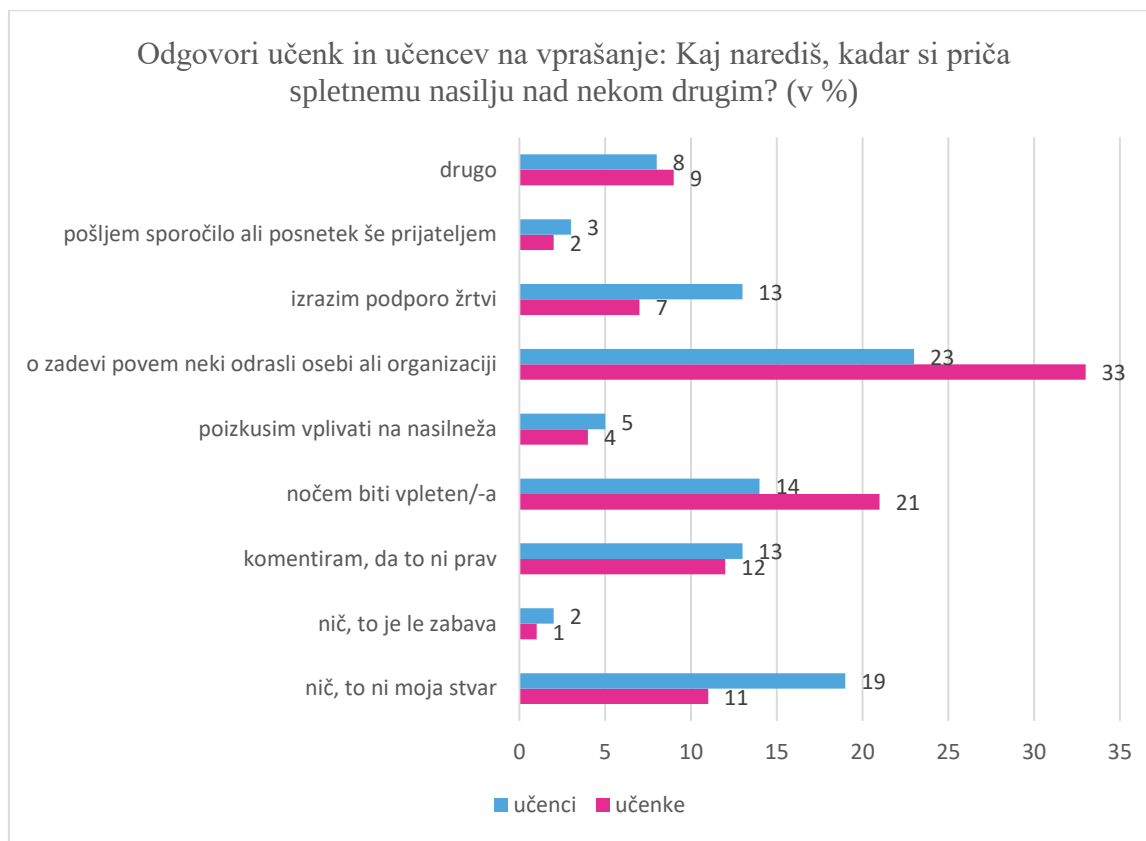
Preglednica 24: Odgovori učencev na vprašanje: Kaj narediš, kadar si priča spletnemu nasilju nad nekom drugim?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
a	0	0	5	25	2	11	3	15	1	5	6	33	4	20	4	24	6	46	31	19
b	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	15	0	0	0	0	3	2
c	0	0	5	25	2	11	1	5	4	20	2	11	5	25	2	12	0	0	21	13
d	0	0	5	25	5	26	6	30	2	10	1	6	1	5	2	12	1	8	23	14
e	0	0	0	0	1	5	2	10	2	10	0	0	0	0	2	12	1	8	8	5
f	3	23	0	0	8	42	3	15	8	40	5	28	0	0	3	18	4	31	36	23
g	0	0	5	25	0	0	1	5	2	10	2	11	5	25	4	24	1	8	20	13
h	0	0	0	0	1	5	2	10	0	0	1	6	1	5	0	0	0	0	5	3
i	10	77	0	0	0	0	0	0	1	5	1	6	1	5	0	0	0	0	13	8
sk.	13	100	20	100	19	100	20	100	20	100	18	100	20	100	17	100	13	100	160	100

drugo:

- 1. razred: ne vem (10)
- 5. razred: pokličem policijo
- 6. razred: ne vem
- 7. razred: soočim nasilneža s posledicami

Graf 12: Odgovori učenk in učencev na vprašanje: Kaj narediš, kadar si priča spletnemu nasilju nad nekom drugim?

Odgovori učenk in učencev, prikazani v preglednici 23 in 24 ter grafu 12 kažejo, da se 23 % učenk in 33 % učencev obrne po pomoč k neki odrasli osebi ali organizaciji, 13 % učenk in 12 % učencev bi komentiralo, da to ni prav, 13 % učenk in 7 % učencev bi izrazilo podporo žrtvi, 5 % učenk in 4 % učencev bi poizkusilo vplivati na nasilneža.

14 % učenk in 21 % učencev noče biti vpletenih, 19 % učenk in 11 % učencev meni, da to ni njihova stvar, 2 učenki in 3 učenci pa pravijo, da je to le zabava.

3 učenke in 5 učencev pa bi sporno sporočilo ali posnetek poslalo še prijateljem.

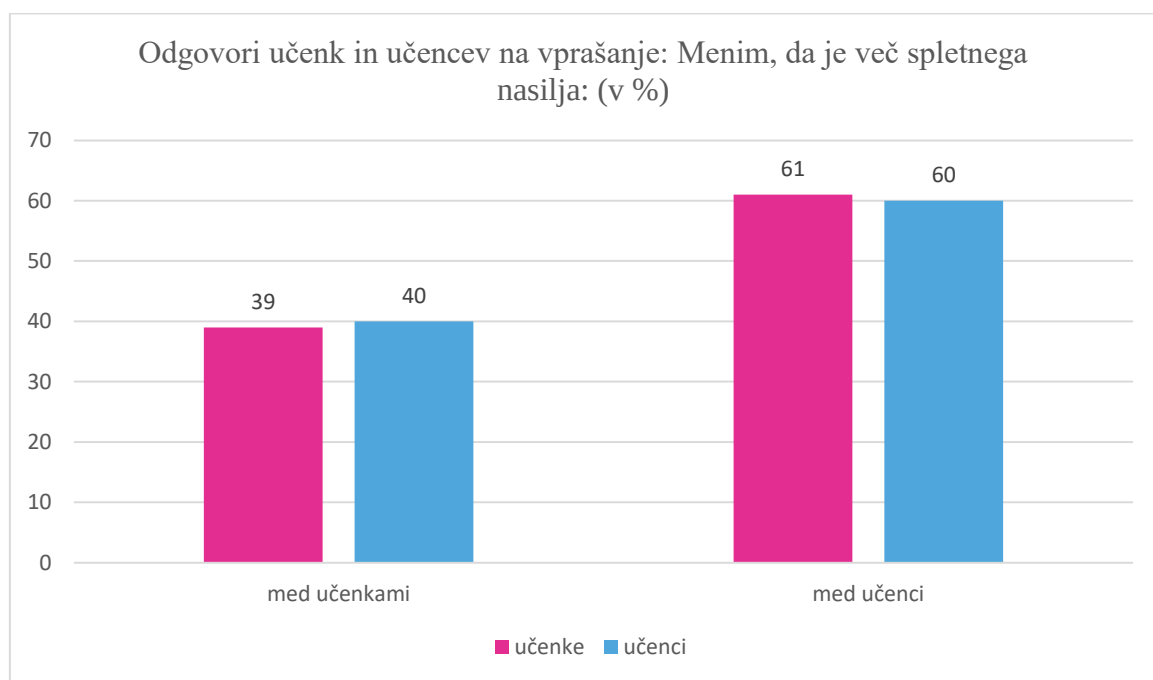
Preglednica 25: Odgovori učenk na vprašanje: Menim, da je več spletnega nasilja:

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
med učenkami	4	33	3	14	11	50	0	0	8	44	11	46	8	53	14	56	10	63	69	39
med učenci	8	67	19	86	11	50	21	100	10	55	13	54	7	47	11	44	6	37	106	61
sk.	12	100	22	100	22	100	21	100	18	100	24	100	15	100	25	100	16	100	175	100

Preglednica 26: Odgovori učencev na vprašanje: Menim, da je več spletnega nasilja:

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
med učenkami	6	46	4	20	4	21	7	35	12	60	8	44	7	35	7	41	9	69	64	40
med učenci	7	54	16	80	15	79	13	65	8	40	10	56	13	65	10	59	4	31	96	60
sk.	13	100	20	100	19	100	20	100	20	100	18	100	20	100	17	100	13	100	160	100

Graf 13: Odgovori učenk in učencev na vprašanje: Menim, da je več spletnega nasilja:

Iz odgovorov učenk in učencev, prikazanih v preglednicah 25 in 26 ter grafu 13, je razvidno, da okoli 60 % vseh meni, da je več spletnega nasilja med dečki.

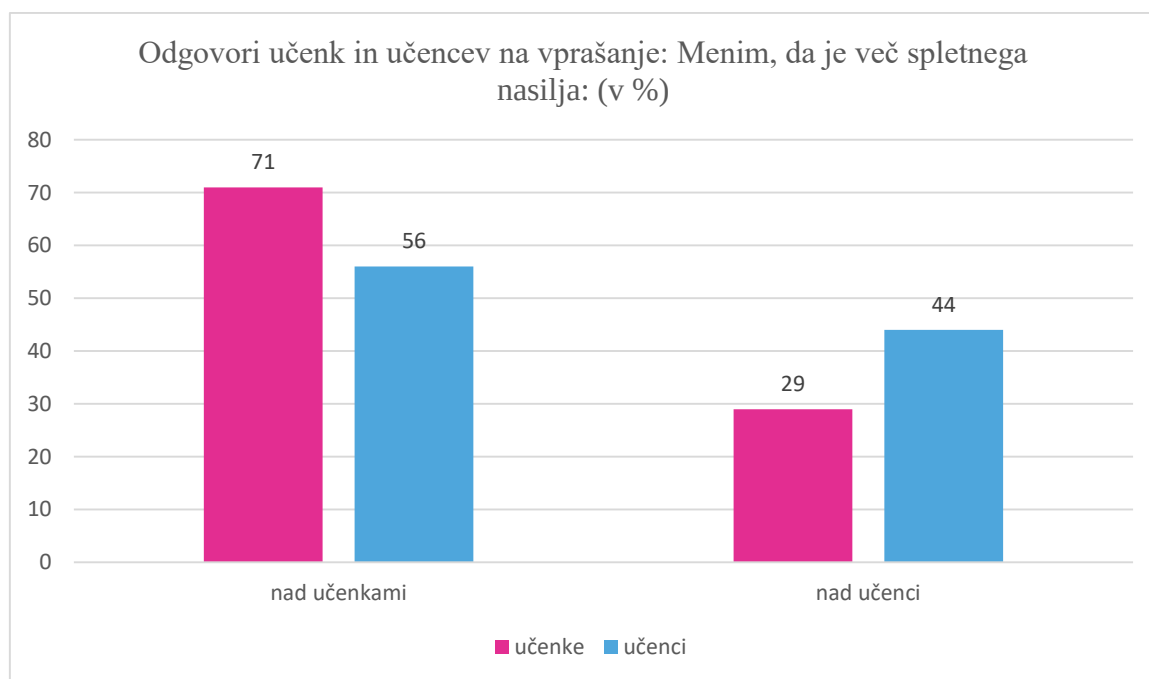
Preglednica 27: Odgovori učenk na vprašanje: Ali meniš, da je več spletnega nasilja:

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
nad učenkami	6	50	6	27	14	64	17	81	12	67	19	79	12	80	22	92	16	100	124	71
nad učenci	6	50	16	73	8	36	4	19	6	33	5	21	3	20	2	8	0	0	51	29
sk.	12	100	22	100	22	100	21	100	18	100	24	100	15	100	24	100	16	100	175	100

Preglednica 28: Odgovori učencev na vprašanje: Ali meniš, da je več spletnega nasilja:

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
nad učenkami	8	62	6	30	9	47	12	60	16	80	12	67	13	65	6	35	8	62	90	56
nad učenci	5	38	14	70	10	53	8	40	4	20	6	33	7	35	11	65	5	38	70	44
sk.	13	100	20	100	19	100	20	100	20	100	18	100	20	100	17	100	13	100	160	100

Graf 14: Odgovori učenk in učencev na vprašanje: Ali meniš, da je več spletnega nasilja nad učenkami ali učenci?

Iz grafa 13 ter preglednic 27 in 28 je razvidno, da 71 % učenk in 56 % učencev meni, da se več nasilja izvaja nad učenkami.

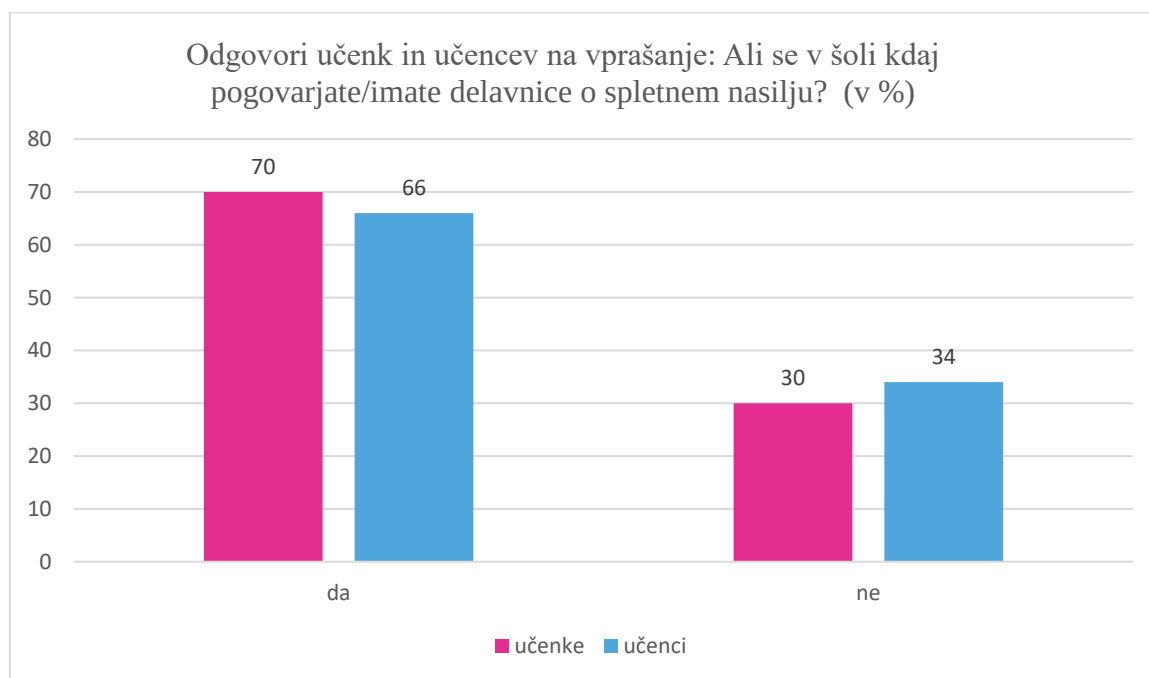
Preglednica 29: Odgovori učenk na vprašanje: Ali se v šoli kdaj pogovarjate/imate delavnice o spletnem nasilju?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
da	0	0	14	64	6	27	20	95	14	78	16	67	14	93	23	92	15	94	122	70
ne	12	100	8	36	16	73	1	5	4	22	8	33	1	7	2	8	1	6	53	30
sk.	12	100	22	100	22	100	21	100	18	100	24	100	15	100	25	100	16	100	175	100

Preglednica 30: Odgovori učencev na vprašanje: Ali se v šoli kdaj pogovarjate/imate delavnice o spletnem nasilju?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
da	4	31	8	40	5	26	19	95	18	90	12	67	16	80	12	71	12	92	106	66
ne	9	69	12	60	14	74	1	5	2	10	6	33	4	20	5	29	1	8	54	34
sk.	13	100	20	100	19	100	20	100	20	100	18	100	20	100	17	100	13	100	160	100

Graf 15: Odgovori učenk in učencev na vprašanje: Ali se v šoli kdaj pogovarjate/imate delavnice o spletnem nasilju?

70 % učenk in 66 % učencev se spomni pogovorov oz. delavnic o spletnem nasilju v šoli.

Tretjina vseh se jih ne spomni.

Odgovori so prikazani v preglednicah 29 in 30 ter grafu 15.

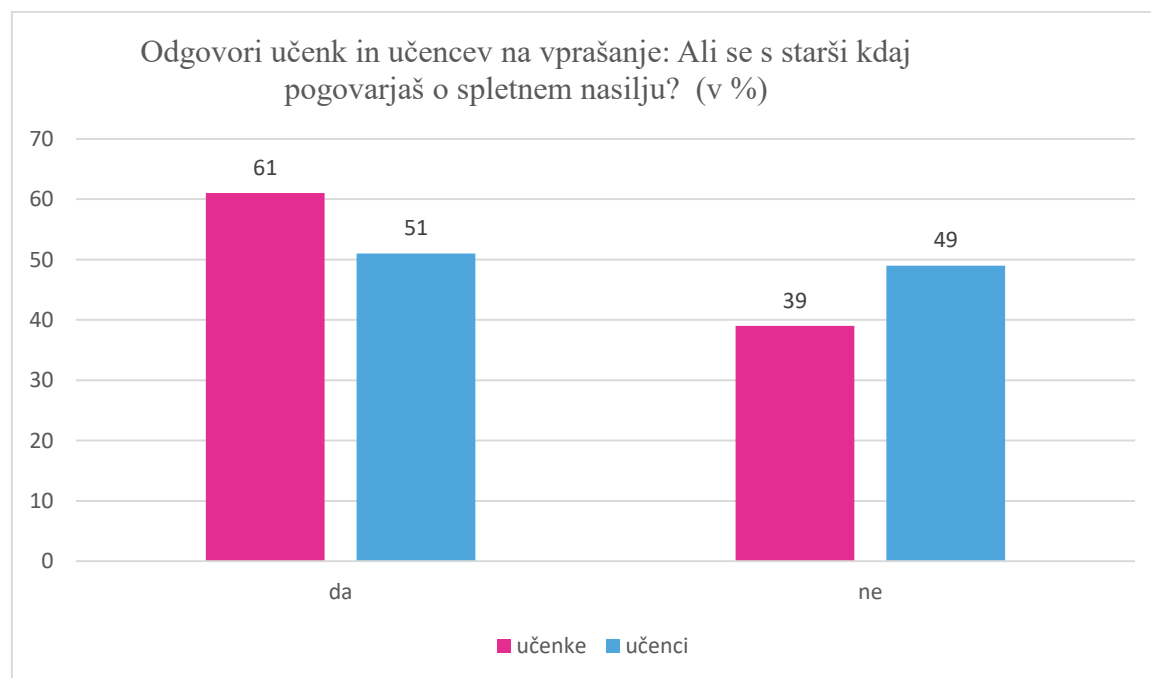
Preglednica 31: Odgovori učenk na vprašanje: Ali se s starši kdaj pogovarjaš o spletnem nasilju?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
da	0	0	12	55	18	82	19	90	12	67	16	67	8	53	12	48	10	63	107	61
ne	12	100	10	45	4	18	2	10	6	33	8	33	7	47	13	52	6	38	68	39
sk.	12	100	22	100	22	100	21	100	18	100	24	100	15	100	25	100	16	100	175	100

Preglednica 32: Odgovori učencev na vprašanje: Ali se s starši kdaj pogovarjaš o spletnem nasilju?

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
da	11	85	8	40	9	47	11	55	13	65	9	50	8	40	7	41	5	38	81	51
ne	2	15	12	60	10	53	9	45	7	35	9	50	12	60	10	59	8	62	79	49
sk.	13	100	20	100	19	100	20	100	20	100	18	100	20	100	17	100	13	100	160	100

Graf 16: Odgovori učenk in učencev na vprašanje: Ali se s starši kdaj pogovarjaš o spletnem nasilju?

Iz preglednic 31 in 32 ter grafa 16 je razvidno, da se 61 % učenk in 51 % učencev pogovarja s starši o spletnem nasilju.

Preglednica 33: Odgovori učenk na vprašanje: Ali meniš, da ima spletno nasilje posledice?
(možnih je več odgovorov)

Legenda:

- a) čustvene stiske žrtev
- b) motnje spanja in koncentracije
- c) upad učnega uspeha
- d) telesne težave (upad apetita, slabost, bolečine v trebuhu idr.)
- e) samopoškodovanje
- f) depresija
- g) drugo
- h) spletno nasilje nima posledic

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
a	0	0	8	19	11	28	16	22	10	25	16	23	14	25	25	25	13	21	113	23
b	0	0	10	23	4	10	13	18	7	18	18	26	3	5	8	8	5	8	68	14
c	0	0	2	5	3	8	10	14	3	8	7	10	8	14	9	9	9	15	51	10
d	6	50	6	14	5	13	10	14	7	18	5	7	11	19	17	17	10	16	77	16
e	2	17	2	5	3	8	9	12	4	10	10	14	11	19	18	18	10	16	69	14
f	0	0	6	14	8	21	15	21	9	23	14	20	8	14	23	23	12	20	95	19
g	4	33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	2	3	7	1
h	0	0	8	19	5	13	0	0	0	0	0	0	1	2	1	1	0	0	15	3
sk.	12	100	42	100	39	100	73	100	40	100	70	100	57	100	101	100	61	100	495	100

drugo:

- 1. razred: na vem (4)
- 9. razred: travme, odvisno kako je

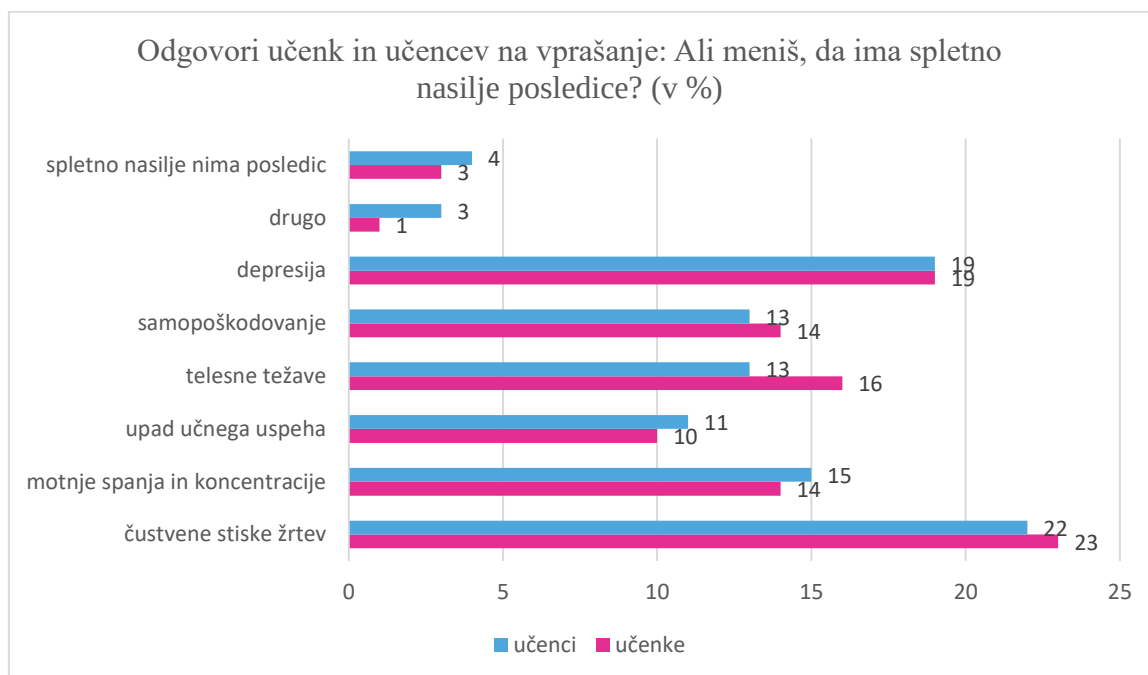
Preglednica 34: Odgovori učencev na vprašanje: Ali meniš, da ima spletno nasilje posledice?
(možnih je več odgovorov)

R	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
a	0	0	14	32	17	32	12	21	6	21	10	21	13	21	9	17	9	20	90	22
b	0	0	4	9	9	17	9	16	6	21	9	19	9	15	9	17	7	16	62	15
c	0	0	5	11	5	9	7	13	2	7	8	17	7	11	7	13	3	7	44	11
d	6	46	3	7	6	11	7	13	3	10	7	15	9	15	6	11	4	9	51	13
e	2	15	6	14	3	6	9	16	6	21	5	10	7	11	6	11	7	16	51	13
f	0	0	4	9	10	19	12	21	6	21	9	19	12	20	10	19	13	29	76	19
g	3	23	2	5	0	0	0	0	0	0	0	0	3	5	4	8	1	2	13	3
h	2	15	6	14	3	6	0	0	0	0	0	0	1	2	2	4	1	2	15	4
sk.	13	100	44	100	53	100	56	100	29	100	48	100	61	100	53	100	45	100	402	100

drugo:

- 1. razred: /
- 2. razred: žalost
- 7. razred: samomor
- 8. razred: odvisno od nasilja
- 9. razred: upad samopodobe

Graf 17: Odgovori učenk in učencev na vprašanje: Ali meniš, da ima spletno nasilje posledice? (možnih je več odgovorov)

Iz preglednic 33 in 34 ter grafa 17 je razvidno, da le 4 % učenk in 3 % učencev meni, da spletno nasilje nima posledic.

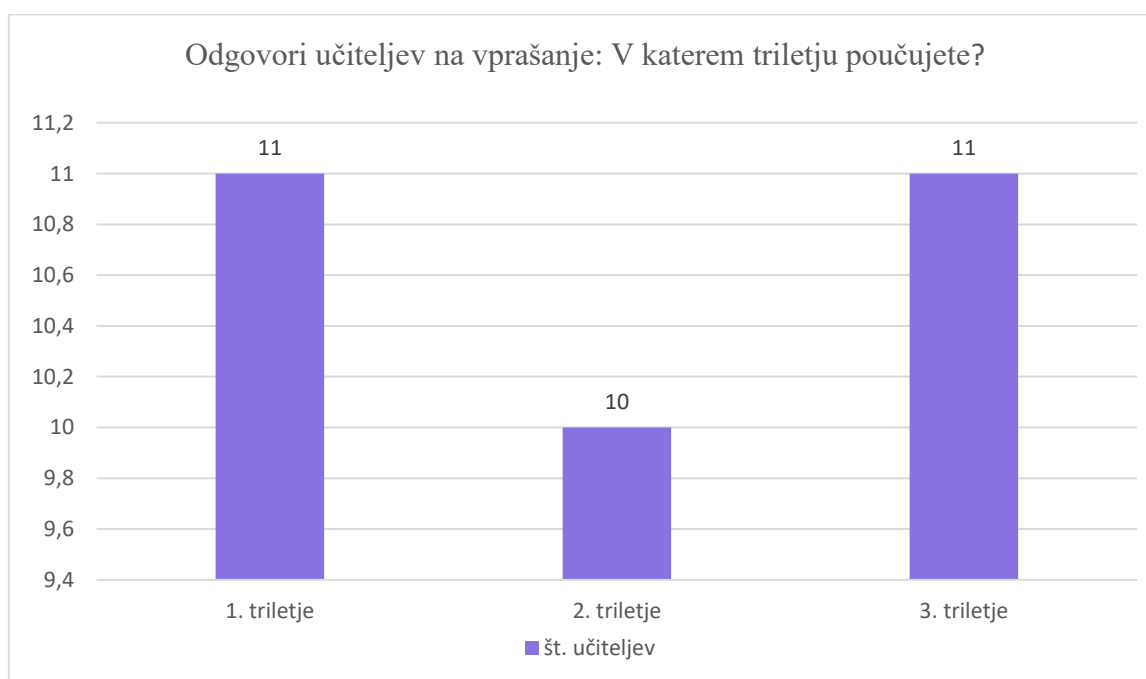
Sicer so kot posledico spletnega nasilja najbolj izpostavili čustvene stiske žrtev. Tako meni 23 % učenk in 22 % učencev. 19 % vseh pa meni, da je posledica tudi depresija. 13 % učencev in 14 % učenk je navedlo samopoškodovanje, 14 % učenk in 15 % učencev motnje spanja in koncentracije, 10 % učenk in 11 % učencev pa upad učnega uspeha kot posledico spletnega nasilja.

Analiza anketnega vprašalnika za učitelje

Preglednica 35: Odgovori učiteljev na vprašanje: V katerem triletju poučujete?

	1. triletje		2. triletje		3. triletje		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
število učiteljev	11	34	10	31	11	34	32	100

Graf 18: Odgovori učiteljev na vprašanje: V katerem triletju poučujete?

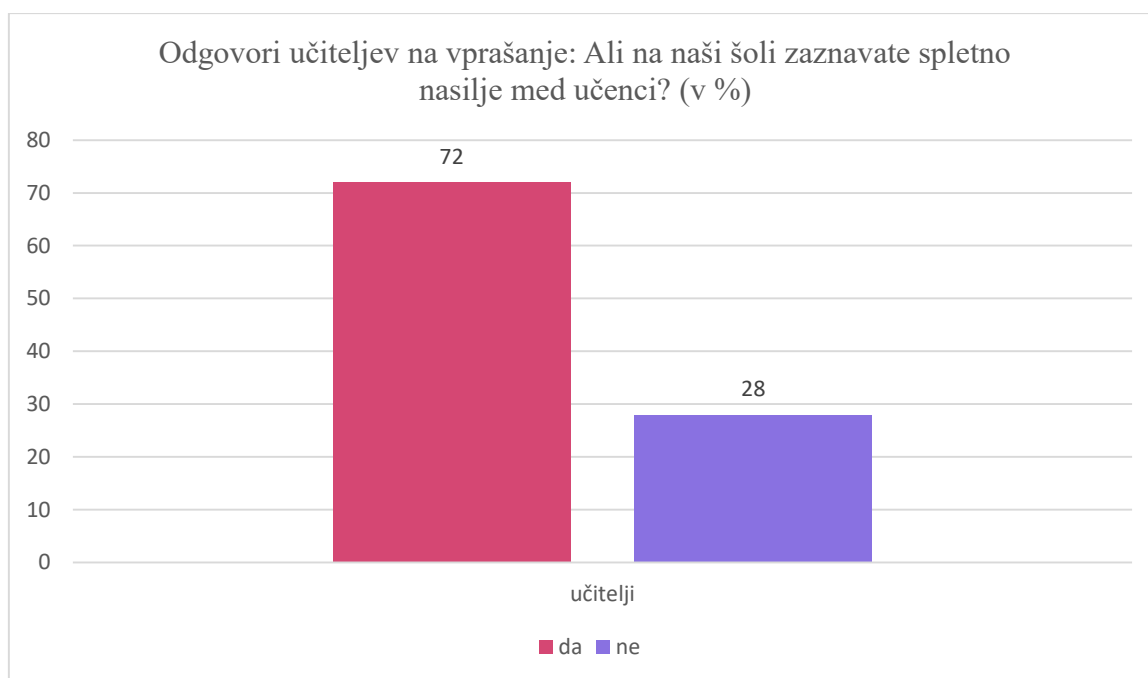

Iz preglednice 35 in grafa 18 vidimo, da je v anketi sodelovalo 32 učiteljev. Od tega jih 11 poučuje v 1. triletju, 10 v 2. triletju in 11 v 3. triletju.

Preglednica 36: Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali na naši šoli zaznavate spletno nasilje med učenci?

odgovori	1. triletje		2. triletje		3. triletje		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
da	6	50	5	50	11	100	22	72
ne	5	50	5	50	0	0	10	28
skupaj	11	100	10	100	11	100	32	100

Graf 19: Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali na naši šoli zaznavate spletno nasilje med učenci?

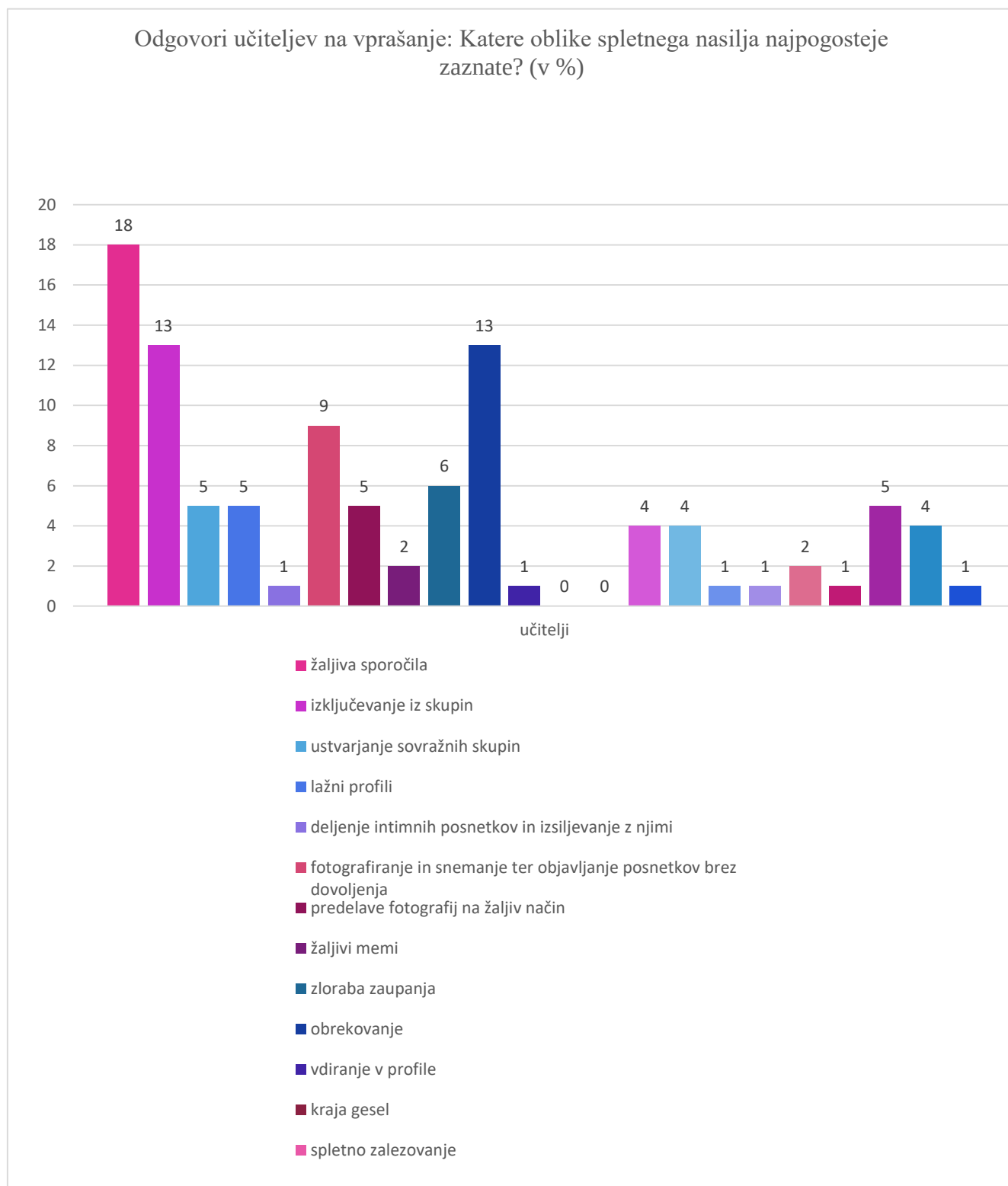

Iz preglednice 36 in grafa 19 izvemo, da 72 % vseh anketiranih učiteljev meni, da med učenci na šoli je spletno nasilje, 28 % anketiranih učiteljev meni, da se spletno nasilje med učenci ne pojavlja. Anketirani učitelji 1. triletja so se razdelili točno na polovico. 50 % jih meni, da se spletno nasilje pojavlja med učenci, 50 % pa ravno obratno. Tako so se anketirani učitelji opredelili tudi v 2. triletju. Izstopa pa 3. triletje, kjer vsi anketirani učitelji menijo, da je med učenci spletno nasilje prisotno.

Preglednica 37: Odgovori učiteljev na vprašanje: Katere oblike spletnega nasilja najpogosteje zaznate? (možnih več odgovorov)

odgovori	1. triletje		2. triletje		3. triletje		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
žaljiva sporočila in komentarji	10	16	6	17	10	20	26	18
izključevanje iz skupin	8	13	6	17	5	10	19	13
ustvarjanje sovražnih skupin	3	5	2	6	3	6	8	5
lažni profili	6	10	1	3	1	2	8	5
deljenje intimnih posnetkov in izsiljevanje z njimi	0	0	0	0	1	2	1	1
fotografiranje in snemanje ter objavljane posnetkov brez dovoljenja	2	3	4	11	8	16	14	9
predelave fotografij na žaljiv način	4	6	1	3	2	4	7	5
žaljivi memi	1	2	1	3	1	2	3	2
zloraba zaupanja	4	6	2	6	3	6	9	6
obrekovanje	7	11	5	14	7	14	19	13
vdiranje v profile	2	3	0	0	0	0	2	1
kraja gesel	0	0	0	0	0	0	0	0
spletno zalezovanje	0	0	0	0	0	0	0	0
grožnje	3	5	2	6	1	2	6	4
izsiljevanje	2	3	3	8	1	2	6	4
trolanje	0	0	0	0	1	2	1	1
razkrivanje osebnih podatkov brez dovoljenja te osebe	0	0	0	0	1	2	1	1
objavljanje posnetkov nasilja, da se »spravi« žrtev v zadrego	1	2	0	0	2	4	3	2
pošiljanje nasilnih in grozljivih fotografij in videoposnetkov	0	0	0	0	1	2	1	1
prepošiljanje verižnih pisem in sporočil	5	8	1	3	1	2	7	5
spletni izzivi	4	6	2	6	0	0	6	4
navezovanje stikov z otroki z namenom spolne zlorabe	1	2	0	0	0	0	1	1
skupaj	63	100	36	100	49	100	148	100

Graf 20: Odgovori učiteljev na vprašanje: Katere oblike spletnega nasilja najpogosteje zaznate?

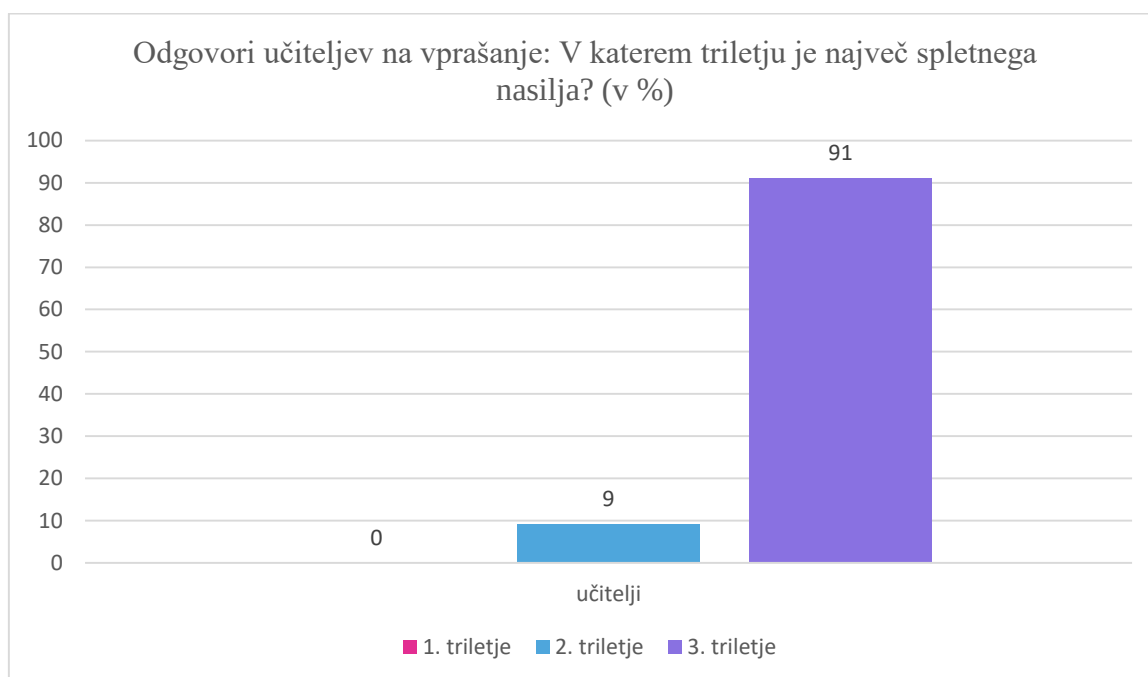
Anketirani učitelji so kot najbolj pogoste oblike nasilja izpostavili žaljiva sporočila (18 %), izključevanje iz skupin (13 %), obrekovanje (13 %), fotografiranje in snemanje ter objavljanje posnetkov brez dovoljenja (9 %). Razen kraje gesel in spletnega zalezovanja so zaznali vse oblike spletnega nasilja.

Podatki so prikazani v preglednici 37 in grafu 20.

Preglednica 38: Odgovori učiteljev na vprašanje: V katerem triletju je največ spletnega nasilja?

odgovori	1. triletje		2. triletje		3. triletje		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
1. triletje	0	0	0	0	0	0	0	0
2. triletje	1	9	2	20	0	0	3	9
3. triletje	10	91	8	80	11	100	29	91
skupaj	11	100	10	100	11	100	32	100

Graf 21: Odgovori učiteljev na vprašanje: V katerem triletju je največ spletnega nasilja?

Tako se je opredelilo 91 % učiteljev v prvem triletju, 80 % v drugem in 100 % v tretjem triletju.

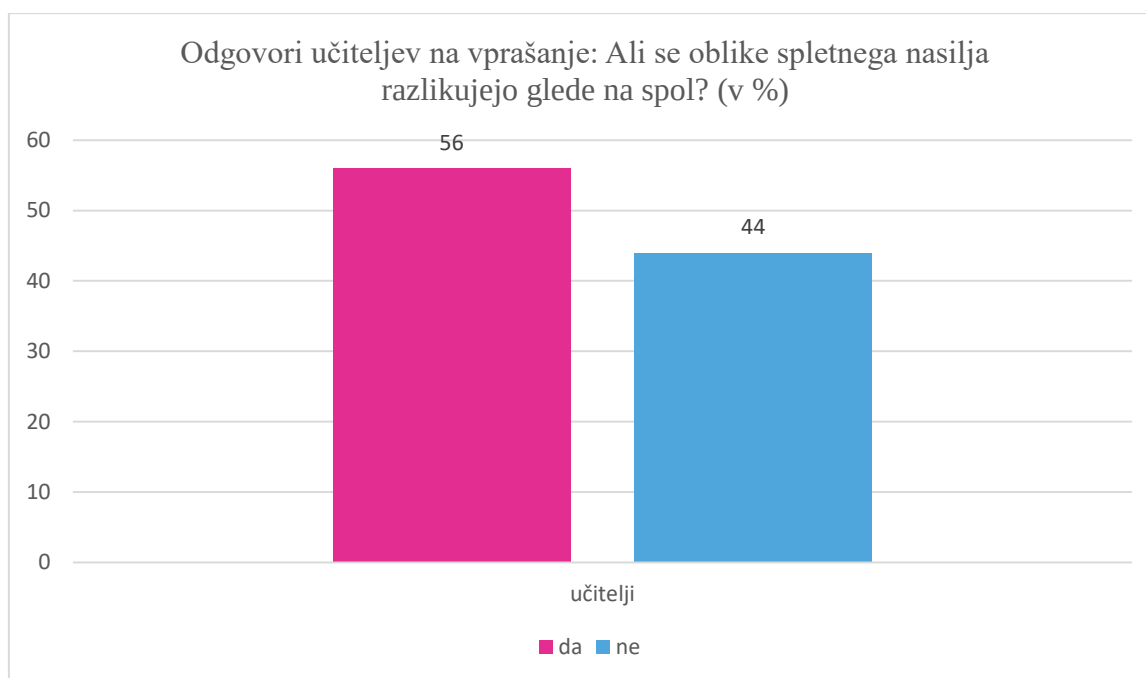
Iz odgovorov učiteljev na vprašanje, v katerem triletju je največ spletnega nasilja, je razvidno, da 91 % vseh učiteljev meni, da je največ nasilja v 3. triletju. 20 % učiteljev drugega triletja zaznava spletno nasilje že v 2. triletju.

Podatki so prikazani v preglednici 38 in grafu 21.

Preglednica 39: Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali se oblike spletnega nasilja razlikujejo glede na spol?

odgovori	1. triletje		2. triletje		3. triletje		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
da	9	82	3	30	6	55	18	56
ne	2	18	7	70	5	45	14	44
skupaj	11	100	10	100	11	100	32	100

Graf 22: Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali se oblike spletnega nasilja razlikujejo glede na spol?

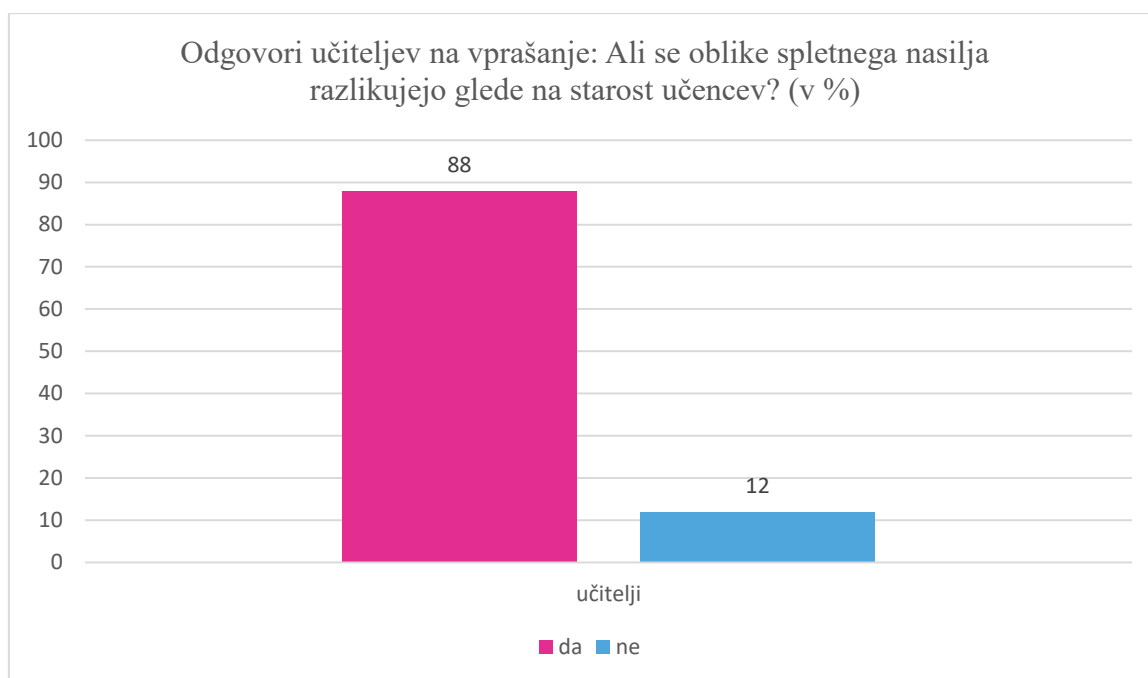

Iz odgovorov učiteljev, prikazanih v preglednici 39 in grafu 22, je razvidno, da skupno 56 % učiteljev meni, da se oblike spletnega nasilja razlikujejo glede na spol. Najbolj so v to prepričani učitelji prvega triletja (82 %), najmanj pa učitelji drugega triletja (30 %) in dobra polovica (55 %) učiteljev tretjega triletja.

Preglednica 40: Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali se oblike spletnega nasilja razlikujejo glede na starost učencev?

odgovori	1. triletje		2. triletje		3. triletje		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
da	9	82	9	90	10	91	28	88
ne	2	18	1	10	1	9	4	12
skupaj	11	100	10	100	11	100	32	100

Graf 23: Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali se oblike spletnega nasilja razlikujejo glede na starost učencev?

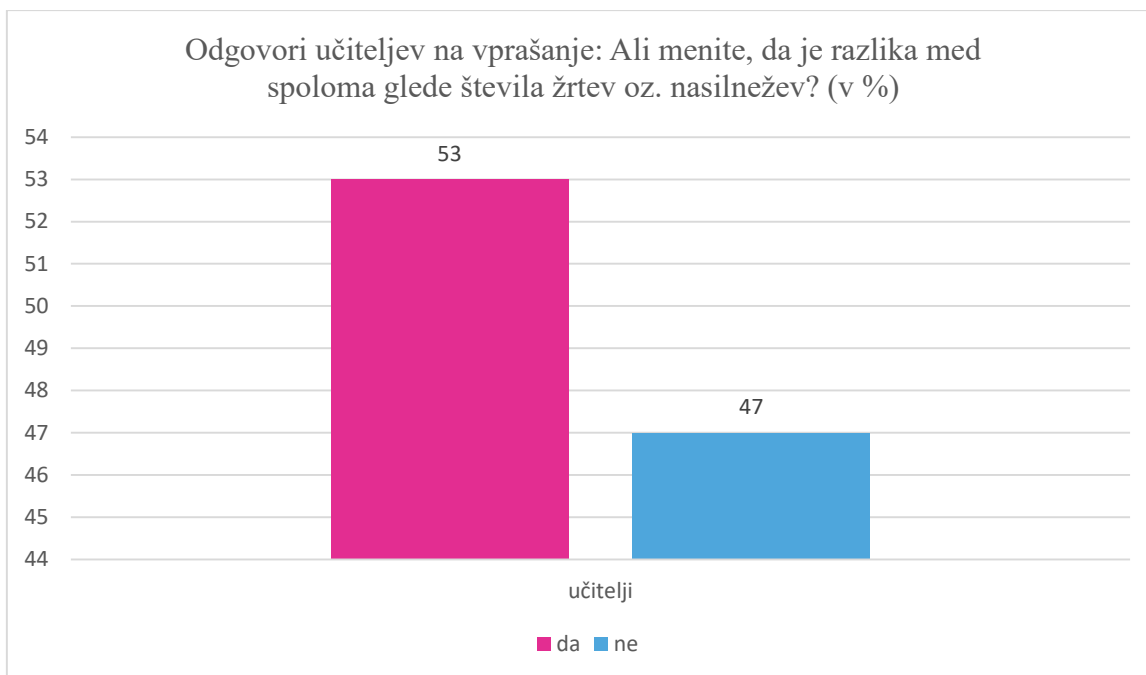

Iz preglednice 40 in grafa 23 je razvidno, da 88 % vseh anketiranih učiteljev meni, da se oblika spletnega nasilja razlikuje glede na starost žrtve in nasilneža. Le 12 % učiteljev meni, da starost ni pomembna. V prvem triletju je bilo anketiranih 11 učiteljev. 82 % jih meni, da se oblika spletnega nasilja razlikuje glede na starost. Podobne rezultate vidimo pri učiteljih v drugem in tretjem triletju, kjer je približno 90 % učiteljev prepričanih, da starost učencev vpliva na oblike spletnega nasilja.

Preglednica 41: Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali menite, da je razlika med spoloma glede števila žrtev oz. nasilnežev?

odgovori	1. triletje		2. triletje		3. triletje		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
da	7	64	5	50	5	45	17	53
ne	4	36	5	50	6	55	15	47
skupaj	11	100	10	100	11	100	32	100

Graf 24: Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali menite, da je razlika med spoloma glede števila žrtev oz. nasilnežev?

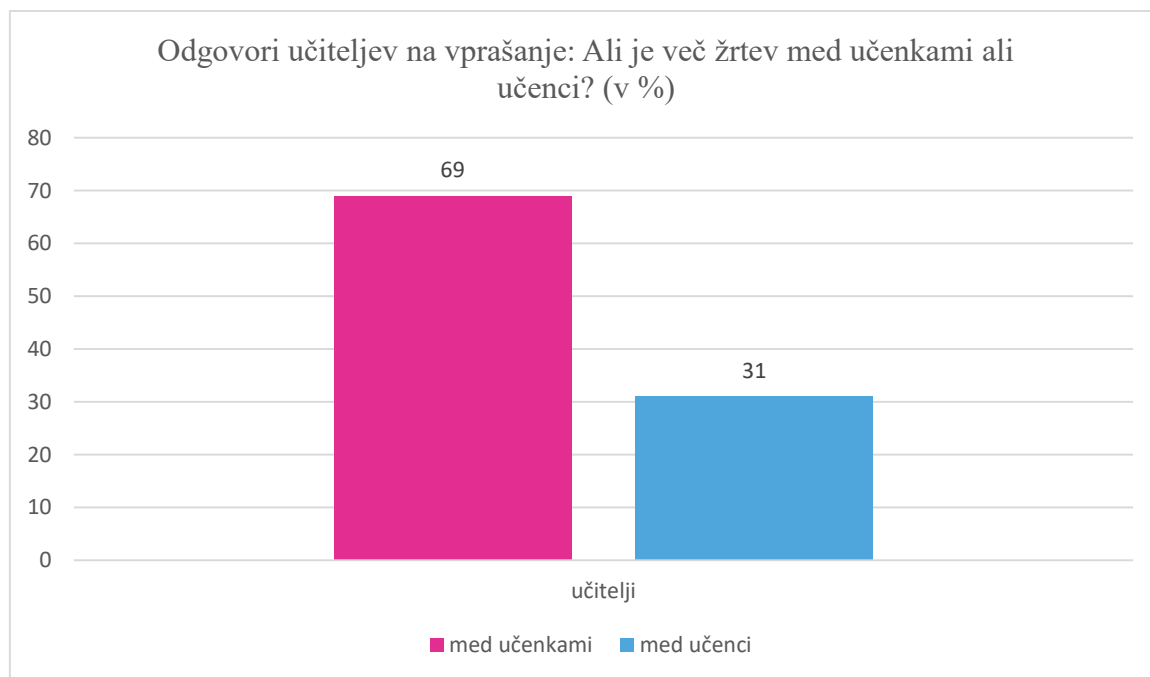

Iz odgovorov anketiranih učiteljev, prikazanih preglednici 41 in v grafu 24, je razvidno, da 53 % vseh anketiranih učiteljev meni, da spol igra vlogo v številu žrtev oz. nasilnežev, 44 % anketiranih učiteljev pa misli, da spol ni pomemben. Zanimivo je, da se prepričanje učiteljev manjša s starostjo učencev, ki jih poučujejo. Tako meni 64 % učiteljev prvega, 50 % drugega in 45 % tretjega triletja.

Preglednica 42: Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali je več žrtev med učenkami ali učenci?

	1. triletje		2. triletje		3. triletje		skupaj	
odgovori	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
med učenkami	8	73	10	100	4	36	22	69
med učenci	3	27	0	0	7	64	10	31
skupaj	11	100	10	100	11	100	32	100

Graf 25: Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali je več žrtev med učenkami ali učenci??

Iz prikazanih podatkov lahko razberemo, da 69 % anketiranih učiteljev meni, da je več žrtev spletnega nasilja med učenkami, 31 % pa meni, da jih je več med učenci.

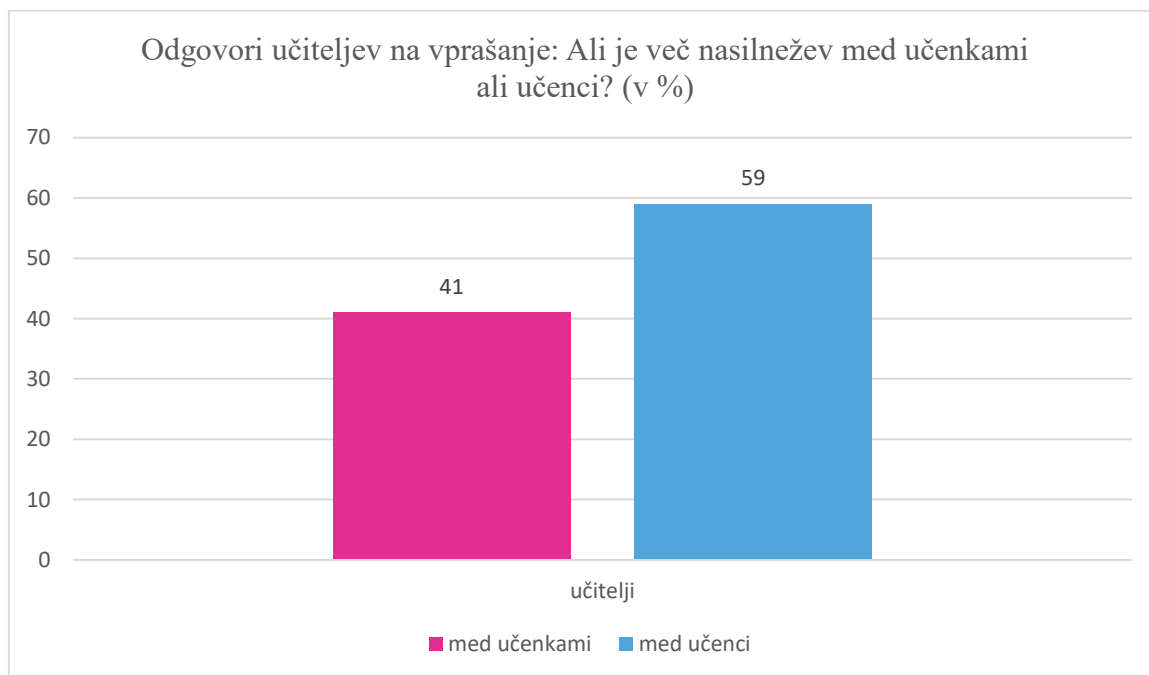
V 1. triletju kar 73 % anketiranih učiteljev meni, da je več žrtev med deklicami, 14 % pa med dečki. Ravno obratno je pri učiteljih 3. triletja, kjer jih 36 % meni, da je več žrtev med učenkami, 64 % pa, da je več žrtev med učenci. Izstopa 2. triletje, kjer vsi anketirani učitelji menijo, da je več žrtev med učenkami.

Podatki so prikazani v preglednici 42 in grafu 25.

Preglednica 43: Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali je več nasilnežev med učenkami ali učenci?

	1. triletje		2. triletje		3. triletje		skupaj	
odgovori	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
med učenkami	6	55	2	20	5	45	13	41
med učenci	5	45	8	80	6	55	19	59
skupaj	11	100	10	100	11	100	32	100

Graf 26: Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali je več nasilnežev med učenkami ali učenci?

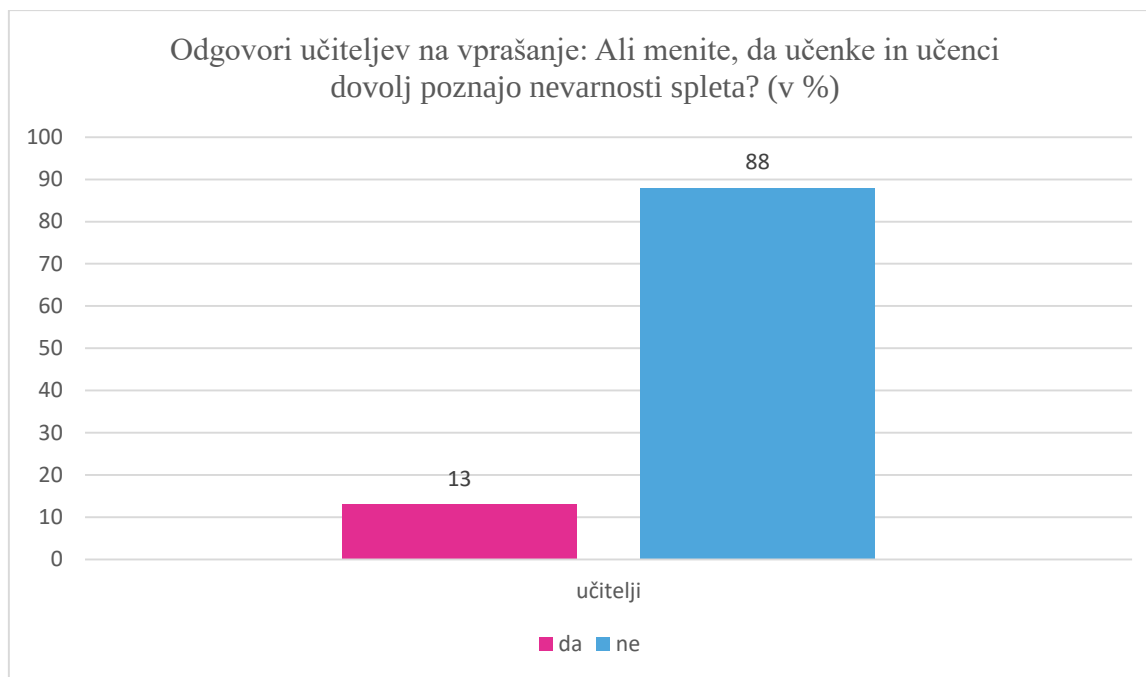
Iz grafa 26 in preglednice 43 je razvidno, da 41 % anketiranih učiteljev meni, da je več nasilnežev med učenkami, 59 % pa, da jih je več med učenci.

V prvem triletju je 55 % anketiranih učiteljev mnenja, da je več nasilnežev med učenkami. V drugem in tretjem se mnenje spremeni. 80 % učiteljev drugega triletja in 55 % tretjega triletja meni, da je več nasilnežev med učenci.

Preglednica 44: Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali menite, da učenke in učenci dovolj poznajo nevarnosti spleta?

odgovori	1. triletje		2. triletje		3. triletje		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
da	0	0	1	10	3	27	4	13
ne	11	100	9	90	8	73	28	88
skupaj	11	100	10	100	11	100	32	100

Graf 27: Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali menite, da učenke in učenci dovolj poznajo nevarnosti spleta?

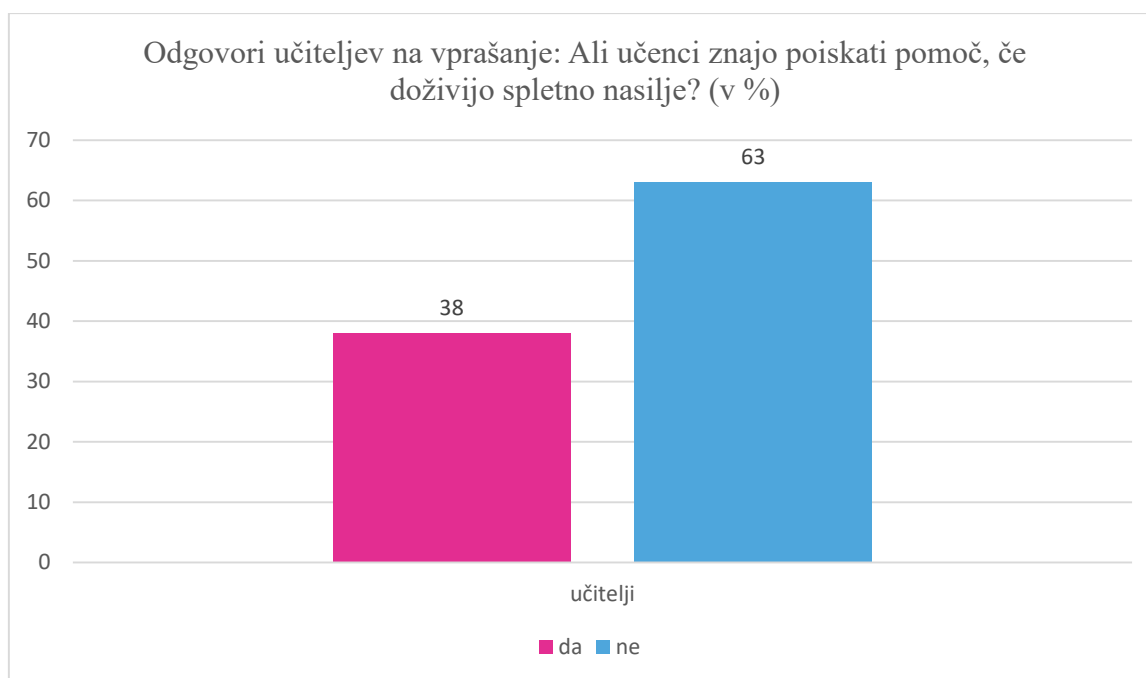

Iz odgovorov anketiranih učiteljev, prikazanih v preglednici 44 in grafu 27, je razvidno, da jih samo 13 % meni, da učenke in učenci dovolj dobro poznajo nevarnosti spletnega nasilja. Kar 88 % pa jih pravi, da učenke in učenci ne poznajo nevarnosti spletnega nasilja. Mnenje učiteljev se spreminja s triletji. V prvem triletju vsi učitelji menijo, da učenke in učenci ne poznajo nevarnosti, v drugem triletju 90 % in v tretjem 73 %.

Preglednica 45: Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali učenci znajo poiskati pomoč, če doživijo spletno nasilje ali zlorabo?

odgovori	1. triletje		2. triletje		3. triletje		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
da	4	36	3	30	5	45	12	38
ne	7	64	7	70	6	55	20	63
skupaj	11	100	10	100	11	100	32	100

Graf 28: Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali učenci znajo poiskati pomoč, če doživijo spletno nasilje ali zlorabo?

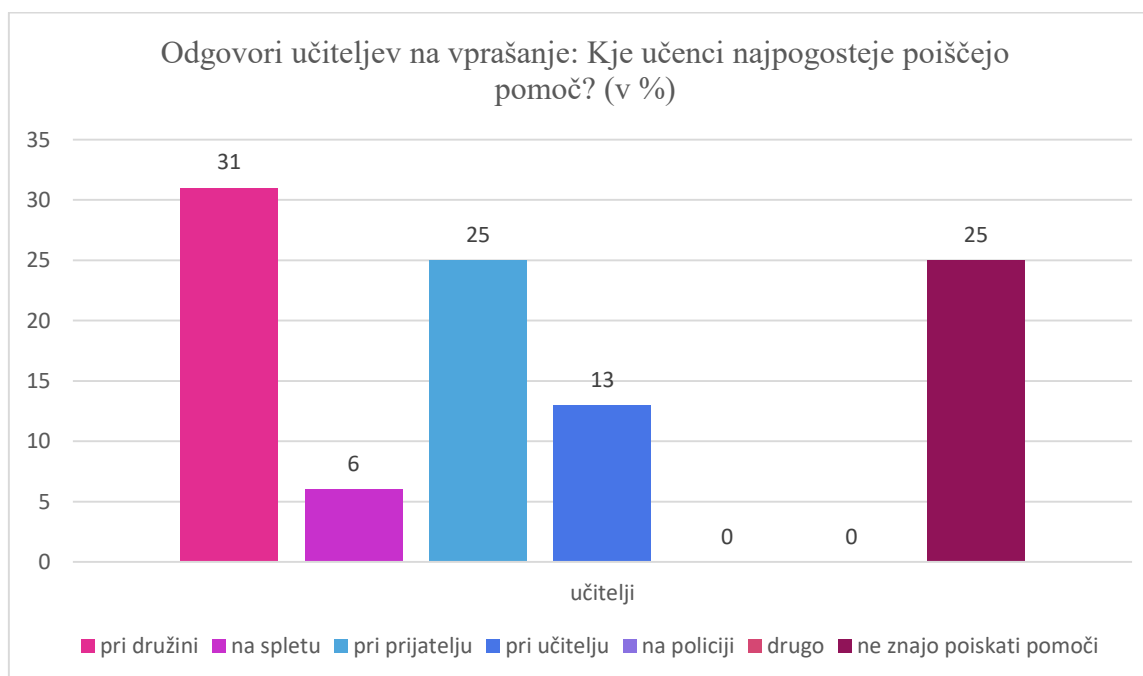

Iz preglednice 45 in grafa 28 lahko razberemo, da 38 % vseh anketiranih učiteljev meni, da učenci in učenke znajo poiskati pomoč v primeru spletnega nasilja, 63 % pa jih meni, da pomoči ne znajo poiskati. Najbolj zaupajo v znanje učencev učitelji 3. triletja, kjer jih 45 % meni, da si znajo poiskati pomoč in najmanj v drugem triletju, kjer jih le 30 % verjame v to.

Preglednica 46: Odgovori učiteljev na vprašanje: Kje učenci najpogosteje poiščejo pomoč?

	1. triletje		2. triletje		3. triletje		skupaj	
odgovori	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
pri družini	3	27	2	20	5	45	10	31
na spletu	0	0	1	10	1	9	2	6
pri prijatelju	3	27	3	30	2	18	8	25
pri učitelju	2	18	1	10	1	9	4	13
na policiji	0	0	0	0	0	0	0	0
drugo	0	0	0	0	0	0	0	0
ne znajo poiskati pomoči	3	27	3	30	2	18	8	25
skupaj	11	100	10	100	11	100	32	100

Graf 29: Odgovori učiteljev na vprašanje: Kje učenci najpogosteje poiščejo pomoč?

75 % anketiranih učiteljev meni, da bi učenci znali poiskati pomoč, če bi doživeli spletno nasilje. 31 % jih meni, da poiščejo pomoč pri družini, 25 % pri prijatelju, 13 % pri učitelju in 6 % na spletu.

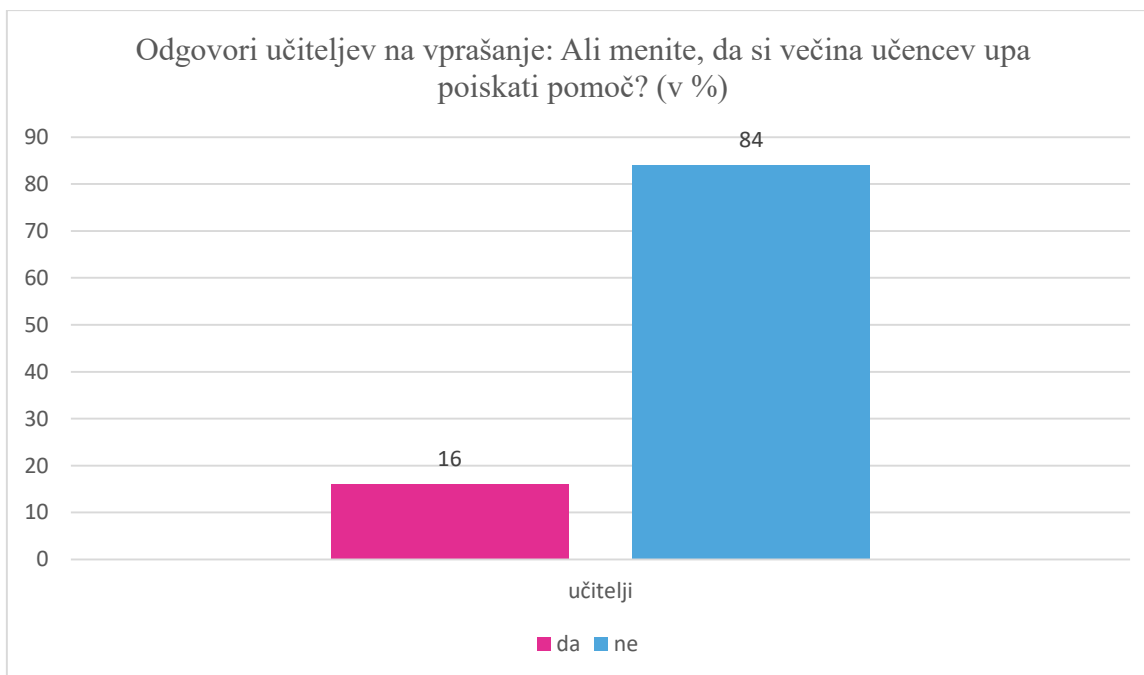
25 % anketiranih učiteljev pa meni, da učenci ne znajo poiskati pomoči.

Podatki so prikazani v preglednici 46 in grafu 29.

Preglednica 47: Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali menite, da si večina učencev upa poiskati pomoč, kadar so žrtve spletnega nasilja?

odgovori	1. triletje		2. triletje		3. triletje		skupaj	
	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%	št. odg.	%
da	1	9	1	10	3	27	5	16
ne	10	91	9	90	8	73	27	84
skupaj	11	100	10	100	11	100	32	100

Graf: 30 Odgovori učiteljev na vprašanje: Ali menite, da si večina učencev upa poiskati pomoč, kadar so žrtve spletnega nasilja?

Iz preglednice 47 in grafa 30 je razvidno, da le 16 % vseh anketiranih učiteljev meni, da si učenci upajo poiskati pomoč v stiski zaradi spletnega nasilja, kar 84 % anketiranih učiteljev pa meni, da si je učenci ne upajo poiskati.

INTERVJUJI

Intervju z ravnateljico Osnovne šole Martina Krpana Ljubljana: Barbaro Žitnik Ternovec

Intervju s šolsko svetovalno delavko Osnovne šole Martina Krpana Ljubljana: Iris Kravanja Šorli

Intervju z ravnateljico Osnovne šole Martina Krpana Ljubljana: Barbaro Žitnik Ternovec

Smo raziskovalke in v tem šolskem letu raziskujemo, kako se učenke in učenci naše šole soočajo s spletnim nasiljem. Prosimo vas, da odgovorite na nekaj vprašanj.

Legenda:

V - vprašanje

O - odgovor

V 1: Ali na šoli zaznavate spletno nasilje?

O 1: Na šoli zaznavamo spletno nasilje.

V 2: V katerem triletju se pojavlja največ spletnega nasilja?

O 2: Največ spletnega nasilja zaznavamo v drugem triletju, in sicer predvsem v petem in šestem razredu.

V 3: Katere oblike spletnega nasilja najpogosteje zaznate?

O 3: Najpogostejše oblike spletnega nasilja so žalitve, zasmehovanje. Pojavljajo pa se tudi druge oblike, npr. izločevanje, objavljanje slik in posnetkov brez dovoljenja idr.

V 4: Ali menite, da se oblike spletnega nasilja razlikujejo glede na spol ali starost žrtve ali nasilneža?

O 4: Mislim, da se oblike spletnega nasilja ne razlikujejo glede na spol ali starost.

V 5: Ali so žrtve pogosteje učenke ali učenci?

O 5: Je približno enako število žrtev, ne glede na spol.

V 6: Ali menite, da učenke in učenci dovolj dobro poznajo nevarnosti spleta?

O 6: Učenke in učenci ne poznajo vseh nevarnosti spleta.

V 7: Kje učenci lahko dobijo pomoč, če so žrtve spletnega nasilja?

O 7: Vedeti je treba, da učenci pogosto ne razumejo, v kaj se s takimi stvarmi spuščajo in da, ko se zgodi spletno nasilje, pogosto ne vedo, na koga naj se obrnejo. Nekateri se lahko o situaciji doma pogovorijo s starši, nekateri pa ne zaupajo nikomur. V primeru spletnega nasilja lahko poiščejo pomoč v šoli pri učiteljih, pri svetovalni delavki ali pa tudi pri ravnateljici.

V 8: Kaj menite o uporabi spletnih omrežij med mladimi?

O 8: Glede uporabe spletnih omrežij moramo najprej močno premisliti, kaj sporočamo preko spletnih strani. Kar je namreč objavljeno na internetu, ni nikoli izbrisano in ima lahko velik vpliv na naše nadaljnje življenje, npr. pri iskanju službe idr. Torej, preden si naložimo kakršnokoli spletno omrežje oz. karkoli objavimo, moramo razmisliti.

V 9: Kako potekajo postopki pomoči ob spletnem nasilju v šoli?

O 9: Najprej se pogovorimo z otrokom, ki je žrtev spletnega nasilja, nato potekajo pogovori tudi s tistimi, ki so povzročili spletno nasilje. Nato se obvesti starše. Če presodimo, da gre za kaznivo dejanje, se obvesti tudi policijo.

Z različnimi preventivnimi delavnicami nato poizkušamo ozavestiti še druge učenke in učence, da tako obnašanje ni v redu in kaj se lahko zgodi na spletu.

Intervju s svetovalno delavko Osnovne šole Martina Krpana Ljubljana: Iris Kravanja Šorli

Smo raziskovalke in v tem šolskem letu raziskujemo, kako se učenke in učenci naše šole soočajo s spletnim nasiljem. Prosimo vas, da odgovorite na nekaj vprašanj.

Legenda:

V - vprašanje

O - odgovor

V 1: Ali na šoli zaznavate spletno nasilje?

O 1: Na šoli zaznavamo spletno nasilje med učenci in ga je vedno več.

V 2: V katerem triletju se pojavlja največ spletnega nasilja?

O 2: Največ spletnega nasilja je v tretjem triletju, torej med učenkami in učenci od 7. do 9. razreda. Se pa pojavlja tudi v nižjih razredih.

V 3: Katere oblike spletnega nasilja najpogosteje zaznate?

O 3: Najpogostejše oblike so različni posnetki, ki so bili narejeni brez dovoljenja, skupina »se spravi« na nekega sošolca in ga zmerja, grdo piše o njem, se mu posmehuje idr., objavljeni so bili tudi posnetki pretepa.

V 4: Ali menite, da se oblike spletnega nasilja razlikujejo glede na spol ali starost žrtve ali nasilneža?

O 4: Mislim, da je največ žrtev ter povzročiteljev deklet, saj največkrat pridejo po pomoč. Verjamem, da to ni ostro ločeno glede na spol, a dekleta prej povejo o dogodkih.

V 5: Ali so žrtve pogosteje učenke ali učenci?

O 5: Fantovske zadeve ostanejo skrite šoli, ne poiščejo pomoči, dekleta pa povejo, če so žrtev. V resnici ni bistvene razlike.

V 6: Ali menite, da učenke in učenci dovolj dobro poznajo nevarnosti spleta?

O 6: Učenke in učenci poznajo nevarnosti spleta, ampak mislijo, da je njihova situacija drugačna od ostalih oz. da se njim to ne more zgoditi. Vedeti je treba, da je to, kar se pove v šoli, »vrh ledene gore«. Le en del informacij pride do nas, velik del pa je skrit. Ko se je nasilje preselilo na splet, se je tudi skrilo očem.

V 7: Kje učenci lahko dobijo pomoč, če so žrtve spletnega nasilja?

O 7: Pomoč lahko dobijo doma, v šoli, na policiji. Veliko je organizacij in društev, ki se s tem ukvarjajo.

V 8: Kaj menite o uporabi spletnih omrežij med mladimi?

O 8: Svetovala bi, da se zavedajo, da karkoli je enkrat objavljeno na spletu, je tam za vedno in tudi vedno dostopno. Za stvari, za katere ne želiš, da jih ve cel svet, je dobro, da jih na splet ne daješ.

V 9: Kako potekajo postopki pomoči ob spletnem nasilju v šoli?

O 9: Postopki pomoči so različni. Če so vpleteni sošolci žrtve, se dela z razredom oz. se s tisto skupino pogovori. Včasih so vpleteni starši, so pa tudi primeri, ko je morala biti obveščena tudi policija. Odvisno je od tega, kakšno nasilje je in koliko je udeležencev. Razlika je, ali gre za cel razred proti enemu učencu ali par deklet med seboj.

RAZPRAVA

Iz prispevkov v različnih medijih je razvidno, da se spletno nasilje vedno bolj širi med mladimi. Namen te raziskovalne naloge je bil ugotoviti, če se med učenci Osnovne Šole Martina Krpana Ljubljana pojavlja spletno nasilje, kakšne oblike so najbolj opazne, koliko učencev ali učenk se je z njim že soočilo in ali znajo poiskati pomoč. Želele smo ugotoviti, če pri spletnem nasilju obstajajo razlike med spoloma in če starost vpliva na oblike in pogostost pojavljanja spletnega nasilja.

Ugotovile smo, da skoraj tri četrtine učenk in učencev meni, da poznajo različne oblike spletnega nasilja. Najbolj prepoznane oblike so žaljiva sporočila in komentarji, lažni profili in grožnje. Približno četrtina učenk in učencev se je prepoznala kot žrtev spletnega nasilja. Večina se je s tem soočila v drugem ali tretjem trilettju. Kot žrtve so bili deležni žaljivih sporočil in komentarjev, izključevanja iz skupin, groženj, žaljivih memov, lažnih profilov. Učenke so se soočile tudi z zlorabo zaupanja, učenci pa z izsiljevanjem. Približno polovica vseh ne pozna nikogar, ki bi se soočal s spletnim nasiljem, ostali pa poznajo koga iz svoje družine, prijatelja ali sošolca. Skoraj vsi vedo, kje bi jim lahko nudili pomoč. Tretjina bi pomoč iskala najprej pri svoji družini, ostali pa na policiji, pri učiteljih, prijateljih ali na spletu. Večina trdi, da bi v primeru spletnega nasilja poiskala pomoč, še vedno pa je približno sedmina učenk in učencev, ki pomoči ne bi poiskali zaradi sramu, strahu ali bojazni pred reakcijo okolice. Desetina učenk in učencev se je opredelila, da so tudi sami izvajali spletna nasilna dejanja. Učenke predvsem zato, da bi bile bolj priljubljene, učenci pa so dejali, da tudi drugi to počno njim, skoraj tretjina vseh pa meni, da je to zabavno. Približno tretjina učencev ne bi naredila nič, če bi bili priča spletnemu nasilju. Ostali bi žrtvi pomagali na različne načine. Več kot polovica vseh meni, da je več spletnega nasilja med učenci in da je več žrtev med učenkami. Zanimalo nas je tudi, kje se učenci učijo varne uporabe spleta. Kar 70 % jih je dejalo, da so bile v šoli organizirane delavnice in pogovori o tej temi, več kot polovica pa se je tem pogovarjala s starši. Večina se strinja, da ima spletno nasilje posledice.

Tudi učitelji so podobnega mnenja. Tri četrtine jih zaznava spletno nasilje in kot najpogostejše oblike so našeli žaljiva sporočila, izključevanje iz skupin, obrekovanje in fotografiranje ali snemanje brez dovoljenja in objava teh posnetkov. Večina meni, da je največ spletnega nasilja v tretjem trilettju in da se oblike spletnega nasilja razlikujejo glede na starost učencev, dobra polovica opaza razlike glede na spol. Menijo, da je več žrtev med učenkami in več nasilnežev med učenci. Menijo tudi, da učenke in učenci ne poznajo dovolj dobro nevarnosti spleta in da jih več kot polovica ne zna poiskati ustrezne pomoči oz. da si je ne upajo.

Hipoteza 1, da je spletnega nasilja na osnovni šoli Martina Krpana Ljubljana veliko, **ni potrjena**.

Čeprav mislimo, da je spletno nasilje bolj pogosto, kot je bilo včasih, lahko iz rezultatov anket razberemo, da se je s spletnim nasiljem soočilo manj učenk in učencev, kot smo pričakovale. Iz rezultatov lahko razberemo, da se je s spletnim nasiljem soočila približno četrtina učenk in učencev naše šole in da jih toliko pozna sošolko ali sošolca ali ima prijatelja ali prijateljico, ki se je že srečala s spletnim nasiljem. Fakulteta za družbene vede, ki je izvedla raziskavo o spletnem nasilju med osnovnošolci v tretjem trilettju in med srednješolci, je ugotovila, da jih je spletno nasilje doživela že več kot polovica. V osnovni šoli so bili v našo raziskavo vključeni tudi mlajši učenci in predvidevamo, da je zato tudi manjši delež žrtev. Kljub temu je

zaskrbljujoče, saj gre kar za četrtno učenk in učencev, ki so se srečali z različnimi oblikami spletnega nasilja.

Hipoteza 2, da se največ spletnega nasilja izvaja nad učenkami, **ni potrjena**.

To hipotezo smo si zastavile, saj smo bile mnenja, da med učenci spletno nasilje ni tako pogosto in da so žrtve v teh pogovorih, prepirih, maščevanjih in obrekovanjih predvsem učenke. Predvidevale smo, da tudi učenke in učenci ter učitelji naše šole razmišljajo podobno. Motili smo se.

Podatki v analizi anket so pokazali, da so se učenke in učenci v približno enakem deležu, približno četrtna, soočili s spletnim nasiljem. Rezultati naše raziskave glede primerjave med spoloma so primerljivi z raziskavo v slovenskem merilu, ki je pokazala le 6 % razlike med dekleti in fanti, ki so se že soočili s spletnim nasiljem. V intervjuju sta tudi ravnateljica in svetovalna delavka menili, da ni razlike v številu žrtev zaradi spola.

Hipoteza 3, da spletno nasilje izvajajo predvsem učenke, **ni potrjena**.

Hipotezo smo zastavile na osnovi predvidevanj oz. soočanj s situacijami na šoli. V tretjem triletnem so pogosti primeri spletnega nasilja, kjer so udeležene učenke. Tudi svetovalna delavka je v intervjuju potrdila naša predvidevanja.

Rezultati, zbrani v analizi anket, pa nam povedo, da je približno ena desetina učenk in učencev že izvajala spletno nasilje. Razlika med učenci in učenkami je le en odstotek.

Hipoteza 4, da učenke in učenci na razredni stopnji ne prepoznajo oblik spletnega nasilja, **ni potrjena**.

Ugotovile smo, da kar 69 % učenk in učencev meni, da pozna različne oblike spletnega nasilja. Svojo trditev so podkrepili s tem, da so izpostavili nekaj oblik, ki jih poznajo. Izkazalo se je, da so oblike, ki so jih našteali, kot so žaljiva sporočila in komentarji, grožnje idr. take, ki jih zaznavajo tudi učitelji naše šole.

Na skupni rezultat, da poznajo oblike spletnega nasilja, močno vplivajo odgovori učenk in učencev iz razredov predmetne stopnje. Če bi gledali le odgovore iz npr. prvega in drugega razreda, bi se rezultat spremenil. V prvem razredu sta samo dva učenca poznala oblike spletnega nasilja, od učenk pa nobena. S starostjo anketirancev se je ta količina počasi večala. To je po vsej verjetnosti posledica pridobivanja izkušenj in informacij skozi leta; z odraščanjem se učenke in učenci torej vedno bolj seznanjajo s spletnim nasiljem.

Hipoteza 5, da učenke in učenci predmetne stopnje prepoznajo oblike spletnega nasilja, **je potrjena**.

Rezultati ankete nam povedo, da učenke in učenci predmetne stopnje v veliki večini poznajo različne oblike spletnega nasilja. Po zbranih podatkih lahko rečemo, da je več kot dve tretjini vseh anketiranih učenk in učencev potrdilo, da vrste spletnega nasilja poznajo. Tak rezultat smo tudi pričakovale, saj starejše učenke in učenci, ki že imajo svoje telefone in doma računalnike, veliko časa preživijo na družbenih omrežjih. To pomeni, da imajo več možnosti, da se soočijo s spletnim nasiljem. O tej temi tudi berejo, v šoli so izvedene razne preventivne delavnice, pogovarjajo se s starši ali vrstniki in tako skozi leta pridobijo informacije.

Hipoteza 6, da učenke pogosteje poiščejo pomoč, kadar so žrtve spletnega nasilja, kot učenci, **ni potrjena**.

Odgovori učenk in učencev so nam razkrili, da bi v primeru spletnega nasilja v enaki meri poiskali pomoč. Tako se je opredelilo 83 % učenk in 84 % učencev.

Tudi odgovori na vprašanje, kje bi poiskali pomoč, se bistveno ne razlikujejo. Tretjina učenk in učencev bi se obrnila na družino, približno četrtna pa na policijo. Tudi iskanje pomoči pri prijateljih in na spletu bi bila izvedena v enakem deležu. Razlika je le pri iskanju pomoči pri učitelju. Tem bi se zaupalo več učenk kot učencev, tj. 6 % ali 26 učenk več.

Hipoteza 7, da učenke izvajajo spletno nasilje, da bi bile bolj priljubljene, **je potrjena**.

Iz odgovorov učenk in učencev na vprašanje, zakaj so izvajali spletno nasilje, lahko razberemo, da se učenke za to odločajo iz različnih vzrokov. Najpogosteje, 35 %, pa so izbrale odgovor, da bodo bolj priljubljene. Mislimo, da je to posledica tega, da se bojijo izključevanja iz skupin, s čimer se je že soočilo 39 % učenk in ustvarjanja sovražnih skupin, kar pozna 17 % učenk. Predvidevamo, da si nekatere učenke ne želijo izstopati ali pa si želijo na ta način pridobiti pozornost ali popularnost in se torej želijo dokazovati na napačen način.

Hipoteza 8, da učenci izvajajo spletno nasilje, ker jih je strah ne sodelovati, **ni potrjena**.

Pri tem raziskovalnem vprašanju se je skoraj polovica vseh učencev opredelila, da spletno nasilje izvajajo, ker to drugi počnejo njim. Predpostavljen odgovor, da izvajajo spletno nasilje, ker jih je strah ne sodelovati, ni imel izbire. Menimo, da so rezultati takšni, kakršni so, ker se učenci s tem, da lahko vsaj nekaj nadzorujejo, tolažijo, kadar so žrtve nasilja. Sami ne morejo vplivati, kako bo nekdo drug nasilen do njih, lahko pa natančno upravljajo svoje obnašanje do drugega in je le to njihova izbira.

Hipoteza 9, da se učenke pogosteje odzovejo, če je nekdo žrtev spletnega nasilja, **ni potrjena**.

Po pregledu rezultatov ankete smo ugotovile, da se učenke in učenci skoraj enako odzovejo na spletno nasilje. Razlika je le 4 %.

Že svetovalna delavka je v intervjuju dejala, da več informacij dobi od učenk, ki povedo, da so žrtve nasilja ali pa, da se dogaja neko nasilje komu. Meni, da so fantje bolj zadržani. Povedala je, da se marsikaj, kar se dogaja na spletu, ne odkrije in skrije.

ZAKLJUČEK

Z raziskovalno nalogo, smo odgovorile na kar nekaj raziskovalnih vprašanj. Potrdile ali ovrgle smo hipoteze, ob tem pa so se pojavila nova razmišljanja in vprašanja.

Ugotovile smo, da skoraj vse učenke in učenci od petega razreda naprej zelo dobro poznajo in prepoznajo oblike spletnega nasilja. To smo seveda pričakovale, saj je velika večina učenk in učencev pri tej starosti že seznanjena z družbenimi omrežji in spletom. Prav tako se v šoli dokaj veliko pogovarjamo in imamo delavnice o spletnem nasilju. Ugotovile smo, da med učenci in učenkami ni velike razlike glede prepoznavanja spletnega nasilja, ampak bolj v reakciji na spletno nasilje oziroma razlogu za izvajanje spletnega nasilja. To nas ni presenetilo, saj vemo, da se učenke in učenci med seboj razlikujejo. Učenci se v večini poslužujejo spletnega nasilja, ker je bilo izvajano nad njimi, torej kot neke vrste maščevanje. Učenke pa to počenejo, da bi bile bolj priljubljene.

Na splošno velika večina učenk in učencev dobro pozna teorijo o spletnem nasilju, a ko so mu priča, pogosto ne znajo odreagirati. Mnogi dejanja sebe in drugih jemljejo kot šalo in ne kot nekaj resnega oziroma nekaj, kar je kaznivo. V šoli imamo o tej temi mnogo pogovorov in delavnic, vendar pa opazamo, da predavatelji, da bi pritegnili pozornost učenk in učencev, v teh uporabljajo odmevne primere spletnega nasilja. Predvidevamo, da večina učenk in učencev v sebi ne vidi takih karakteristik, kot jih imajo nasilneži v predstavljenih situacijah. Tako mnoge učenke in učenci mislijo, da njihova dejanja niso zares spletno nasilje, pač pa le zabava in nimajo resnih posledic. Moramo se zavedati, da ima vsako naše dejanje lahko močan vpliv na osebe okoli nas in posledice. Da posledice za žrtve so, se zavedajo tudi učenke in učenci.

Najbolj smo bile prepričane v to, da spletno nasilje na naši šoli izvajajo predvsem učenke. Takega mnenja smo bile, ker mislimo, da se učenke na slaba čustva odzovejo verbalno, učenci pa fizično. Mnoge izmed teh učenk si v živo ne upajo povedati, kaj jih moti. Zaradi tega svojo frustracijo raje izrazijo v varnosti svojih zaslonov. Učencev pa mogoče ni strah izraziti svojega mnenja in zato si upajo svoje nestrinjanje povedati osebi v obraz. To velikokrat vodi tudi v fizično nasilje, za katerega mislimo, da je res bolj prisotno pri učencih kot pa pri učenkah.

Še ena hipoteza, ki nas je resnično presenetila je, da učenci izvajajo spletno nasilje, ker se spletno nasilje dogaja tudi njim. Glede na to, da smo prej postavile hipotezo, da se največ spletnega nasilja izvaja nad učenkami, smo bile upravičeno presenečene. Menimo, da je do takih rezultatov prišlo, ker je učencem težje odprto govoriti o svojih čustvih. Menimo, da učenke lažje govorijo o svojih izkušnjah tudi pred drugimi ljudmi, medtem ko je nekatere učence že pred prijatelji sram priznati, da se nečesa bojijo. To je potrdila tudi svetovalna delavka. Ker učenke torej več govorijo o takih izkušnjah, smo bile pod vtisom, da jih je tudi več to izkusilo v primerjavi z učenci, ki o tem pretežno ne govorijo. Mislimo, da so učenci lažje priznali, da so se s spletnim nasiljem že soočili na anonimni anketi, kot kje drugje pred »publiko«.

Spraševale smo se še, kako se učenke in učenci soočajo s spletnim nasiljem. Pri tej temi se je razvilo zelo zanimivo razmišljanje. Vse tri menimo, da je bolj verjetno, da bodo za spletno nasilje povedali mlajši učenci. Lahko se zaupajo staršem, učiteljem ali pa mogoče katerim drugim sorodnikom. Prav tako menimo, da so mlajše učenke in učenci manj izpostavljeni

spletnemu nasilju, saj v večini še nimajo svojih telefonov ali drugih elektronskih naprav. To pomeni, da na spletu po vsej verjetnosti uporabljajo račune svojih staršev, pod njihovim nadzorom. Tako mislimo, da so mlajše učenke in učenci pred spletnim nasiljem bolj zaščiteni. Starejše učenke in učenci pa po našem mnenju nočejo svojim bližnjim povedati, da so žrtve spletnega nasilja. Torej mlajše učenke in učenci lažje povedo, če se spletno nasilje dogaja njim, a so mu manj izpostavljeni, starejše učenke in učenci pa težje povedo, da se soočajo s spletnim nasiljem, a so mu tudi bolj izpostavljeni.

Nasilje je bilo vedno del odraščanja, vendar je bilo javno in vsem na očeh in se ga je lahko odkrilo. Spletno nasilje pa narašča, se razrašča v nove oblike in je na eni strani skrito, na drugi strani pa ga lahko spremljajo množice in ga nikoli ni možno popolnoma izbrisati. Problem vidimo tudi v tem, da učenke in učenci vedo, da obstajajo različne oblike spletnega nasilja, da jih prepoznajo, vedo, kako se soočiti z njim, torej kdo in kako jim lahko nudi pomoč, pa vendar se ne odrečejo določenim stikom, sodelovanju na spletu, družbenim omrežjem idr. Vprašanje je, zakaj? Je to vpliv vrstnikov, želja po sprejetosti, neizločenosti ali le nepremišljenost? Je to vpliv sodobnega načina življenja in uporabe spletnih medijev? Najbrž bi na to vprašanje lažje odgovoril kakšen psiholog.

Eno od vprašanj je, kje ima tukaj mesto družina. Je sicer na prvem mestu pri iskanju pomoči, vendar se nam zdi, da bi morala več kot tretjina učenk in učencev vedeti, da je družina primarno varno zavetišče, da nas starši najbolj poznajo in da nas bodo vedno poskušali zaščititi ter bodo za nas poiskali najustreznejšo pomoč. Je zadaj nezaupanje ali pa so skrivnosti pred starši del odraščanja? Vprašanje, ki se nam poraja, je nadzor staršev nad uporabo spletnih medijev in družabnih omrežij. Obstaja veliko varoval, ki onemogočajo otrokom uporabo brez vednosti staršev. Koristno bi bilo izvedeti, kaj o tej temi mislijo oni.

Seveda je spletno nasilje področje, kjer bi si lahko zastavljali nova in nova raziskovalna vprašanja. Glede na to, da se o tej temi veliko piše in govori v medijih, da se o tem govori v družinah in v šoli, da je tema pogovorov med prijatelji, pa se vendar ne zmanjšuje ampak narašča in se seli v vedno nižje razrede. Vprašale smo se, kaj bi lahko še naredili v šoli in kaj bi storile me. Vemo, da se je v šoli že informiralo starše in da so bila organizirana zanje in učitelje predavanja o nevarnostih spleta. Tudi učenci smo vsako leto deležni delavnic in pogovorov na to temo. Mogoče je rezultat vsega tega boljša informiranost, upamo, da tudi manjši odstotek nasilnih spletnih dejanj oziroma večji odstotek uspešno rešenih. Bi se kdo zamislil, če bi slišal rezultate naše raziskave o soočanju učenk in učencev Osnovne šole Martina Krpana Ljubljana s spletnim nasiljem? Pravijo, da je konkretno vedno bolj strašljivo in da se nas bolj dotakne.

LITERATURA

1. Bohinec, A. (2022). Spletno nasilje. Ljubljana: NIJZ;
URL: <https://www.tosemjaz.net/razisci/druzina-prijatelji-in-vrstniki/spletno-nasilje-in-kaj-storiti-ce-ga-doživljas/> Pridobljeno: 20. 10. 2023
2. Car, S. idr. (2024). SPLETNO nasilje: prepoznavanje, obvladovanje in ukrepanje: priročnik za šole, Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Založba FDV
3. Haven, W. (2013) : 'Nadlegovala sem Rebecca in potem se je ubila. A mi je prekleto vseeno'. Ljubljana: 24ur;
URL: <https://www.24ur.com/nadlegovala-sem-rebecca-in-potem-se-je-ubila-a-mi-je-prekleto-vseeno.html> Pridobljeno: 2. 10. 2023
4. LOGOUT, Center pomoči pri prekomerni rabi interneta: Oblike spletnega nasilja;
URL: <https://www.tosemjaz.net/razisci/jaz-na-spletu/oblike-spletnega-nasilja/> Pridobljeno: 5. 12. 2023
5. ODKLIKNI, Raziskave: Stanje v Sloveniji;
URL: <https://odklikni.enakostspolov.si/raziskave/> Pridobljeno: 1. 12. 2023
6. RS Ministrstvo z notranje zadeve, Policija: Medvrstniško nasilje;
URL: <https://www.policija.si/svetujemo-ozavescamo/varnost-na-internetu/spletno-nasilje-in-spolne-zlorabe-otrok-na-internetu/medvrstnisko-spletno-nasilje> Pridobljeno: 23. 11. 2023
7. RS Ministrstvo za notranje zadeve, Policija: Nasilje nad vrstniki;
URL: <https://www.policija.si/svetujemo-ozavescamo/policija-za-otroke-najstnike/427-nasilje-nad-vrstniki> Pridobljeno: 6. 11. 202
8. Safe.si, Točka osveščanja o varni rabi interneta in mobilnih naprav za otroke, najstnike, starše in učitelje: Spletno nasilje;
URL: <https://safe.si/nasveti/spletno-in-mobilno-trpincenje/spletno-nasilje> Pridobljeno 21. 11. 2023
9. Safe.si, Točka osveščanja o varni rabi interneta in mobilnih naprav za otroke, najstnike, starše in učitelje: Odklikni raziskava o spletnem nadlegovanju med mladimi v Sloveniji;
URL: <https://safe.si/raziskave-in-trendi/odklikni-raziskava-o-spletnem-nadlegovanju-med-mladimi-sloveniji> Pridobljeno: 5. 12. 2023

PRILOGE

1. Anketa za učence: Soočanje učenk in učencev s spletnim nasiljem
2. Anketa za učitelje: Soočanje učenk in učencev s spletnim nasiljem
3. Vprašanja za intervju za šolsko svetovalno delavko in ravnateljico

Anketa za učence: Soočanje učenk in učencev s spletnim nasiljem

Smo Lucija, Sara in Katja, učenke devetega razreda. Delamo raziskovalno nalogo o soočanju učenk in učencev s spletnim nasiljem. Za raziskavo potrebujemo podatke in zato prosimo, da odgovoriš na vprašanja. Anketa je anonimna, zato se ni treba podpisati.

Navodilo: Obkroži tisti odgovor, s katerim se najbolj strinjaš.

RAZRED 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. SPOL a) ženski b) moški

1. Kaj je spletno nasilje?
 - a) To je spletno ustrahovanje, trpinčenje ali nadlegovanje.
 - b) Spletno nasilje lahko široko opredelimo kot dogajanje na spletu, ki škodi tvojemu fizičnemu, psihičnemu ali čustvenemu počutju.
 - c) Označuje nadlegovanje preko interneta, mobilnih naprav in drugih komunikacijskih sredstev, kjer posameznik (ali skupina ljudi) nadleguje drugega posameznika, tako da mu pošilja grozilna sporočila, ga ponižuje ali drugače sramoti.
 - d) Drugo: _____
2. Ali poznaš vrste spletnega nasilja?
 - a) da
 - b) ne
3. a Če da, katere? (možnih je več odgovorov)
 - a) žaljiva sporočila in komentarji
 - b) izključevanje iz skupin
 - c) ustvarjanje sovražnih skupin
 - d) lažni profili
 - e) deljenje intimnih posnetkov in izsiljevanje z njimi
 - f) fotografiranje in snemanje ter objavljane posnetkov brez dovoljenja
 - g) predelave fotografij na žaljiv način
 - h) žaljivi memi
 - i) zloraba zaupanja
 - j) obrekovanje
 - k) vdiranje v profile
 - l) kraja gesel
 - m) spletno zalezovanje
 - n) grožnje
 - o) izsiljevanje
 - p) trolanje
 - q) razkrivanje osebnih podatkov o nekom, ne da bi nam ta oseba to dovolila
 - r) objavljane posnetkov nasilja, da se »spravi« žrtev v zadrego
 - s) pošiljanje nasilnih ali grozljivih fotografij in videoposnetkov
 - t) prepošiljanje verižnih pisem in sporočil
 - u) spletni izzivi
 - v) navezovanje stikov z otroki z namenom spolne zlorabe

4. Ali si bil/-a kdaj žrtev spletnega nasilja?

- a) da
- b) ne

3.a) Če si odgovoril/-a z da, koliko si bil/-a star/-a, ko si bil/-a žrtev spletnega nasilja?

- a) 0–5 let
- b) 6–10 let
- c) 11–15 let

5. S katero obliko spletnega nasilja si se soočil/-a? (možnih je več odgovorov)

- a) žaljiva sporočila in komentarji
- b) izključevanje iz skupin
- c) ustvarjanje sovražnih skupin
- d) lažni profili
- e) deljenje intimnih posnetkov in izsiljevanje z njimi
- f) fotografiranje in snemanje ter objavljanje posnetkov brez dovoljenja
- g) predelave fotografij na žaljiv način
- h) žaljivi memi
- i) zloraba zaupanja
- j) obrekovanje
- k) vdiranje v profile
- l) kraja gesel
- m) spletno zalezovanje
- n) grožnje
- o) izsiljevanje
- p) trolanje
- q) razkrivanje osebnih podatkov o nekom, ne da bi nam ta oseba to dovolila
- r) objavljanje posnetkov nasilja, da se »spravi« žrtev v zadrego
- s) pošiljanje nasilnih ali grozljivih fotografij in videoposnetkov
- t) prepošiljanje verižnih pisem in sporočil
- u) spletni izzivi
- v) navezovanje stikov z otroki z namenom spolne zlorabe

6. Ali poznaš koga, ki se je soočal s spletnim nasiljem?

- a) ne
- b) da, sošolko/sošolca
- c) da, družinskega člana
- d) da, prijatelja/prijateljico
- e) da, znanca/znanko
- f) da, drugo: _____

7. Kje bi v primeru spletnega nasilja poiskali pomoč? (možnih je več odgovorov)

- a) pri družini
- b) na spletu (Spletno oko, Tom telefon ...)
- c) pri prijatelju
- d) pri učitelju
- e) na policiji
- f) drugo: _____
- g) ne vem, kje poiskati pomoč

8. Ali bi v primeru spletnega nasilja poiskal/-a pomoč?

- a) da
- b) ne, ker me je sram
- c) ne, saj nočem, da bi drugi vedeli
- d) ne, saj se počutim krivega/krivo
- e) ne, ker me je strah
- f) ne, ker menim, da me ne bi razumeli
- g) ne, ker se bojim, da bi izgubil/-a prijatelje
- h) ne, saj bi me izključili iz družbe
- i) drugo: _____

9. Ali si sam/-a kdaj izvajal/-a spletno nasilje?

- a) da
- b) ne

10. Če si odgovoril/-a z da, zakaj?

- a) ker to vsi počnejo
- b) da bom bolj priljubljen/-a
- c) ker je to zabavno
- d) ker to drugi počnejo meni
- e) ker me je bilo strah ne sodelovati
- f) drugo: _____

11. Kaj narediš, kadar si priča spletnemu nasilju nad nekom drugim?

- a) nič, to ni moja stvar
- b) nič, to je le zabava
- c) komentiram, da to ni prav
- d) nočem biti vpleten/-a v to
- e) poizkusim vplivati na nasilneža
- f) o zadevi povem neki odrasli osebi ali organizaciji
- g) izrazim podporo žrtvi
- h) pošljem sporočilo ali posnetek še prijateljem
- i) drugo: _____

12. Menim, da je več spletnega nasilja:

- a) med učenkami
- b) med učenci

13. Menim, da je več nasilja:

- a) nad učenkami
- b) nad učenci

15. Ali se v šoli kdaj pogovarjate/imate delavnice o spletnem nasilju?

- a) da
- b) ne

16. Ali se s starši kdaj pogovarjaš o spletnem nasilju?

- a) da
- b) ne

17. Ali meniš, da ima spletno nasilje posledice? (možnih je več odgovorov)

- a) čustvene stiske žrtev
- b) motnje spanja in koncentracije
- c) upad učnega uspeha
- d) telesne težave (upad apetita, slabost, bolečine v trebuhu idr.)
- e) samopoškodovanje
- f) depresija
- g) drugo: _____
- h) spletno nasilje nima posledic

HVALA ZA ZAUPANJE!

Anketa za učitelje: Spletno nasilje med učenci OŠ Martina Krpana Ljubljana

Pozdravljeni. Smo Sara, Katja in Lucija in v tem šolskem letu raziskujemo soočanje učenk in učencev s spletnim nasiljem. Prišle smo že do zanimivih podatkov, le-te pa bi želele dopolniti še z vašimi informacijami in mnenjem. Prosimo, da odgovorite na nekaj vprašanj.

Izraz učenci je mišljen za učenke in učence.

Navodilo: Izberite odgovor, s katerim se najbolj strinjate.

1. V katerem triletju poučujete?
 - a) 1. triletje
 - b) 2. triletje
 - c) 3. triletje
2. Ali na naši šoli zaznavate spletno nasilje med učenci?
 - a) da
 - b) ne
3. Katere oblike spletnega nasilja najpogosteje zaznate?
 - a) žaljiva sporočila in komentarji
 - b) izključevanje iz skupin
 - c) ustvarjanje sovražnih skupin
 - d) lažni profili
 - e) deljenje intimnih posnetkov in izsiljevanje z njimi
 - f) fotografiranje in snemanje ter objavljanje posnetkov brez dovoljenja
 - g) predelave fotografij na žaljiv način
 - h) žaljivi memi
 - i) zloraba zaupanja
 - j) obrekovanje
 - k) vdiranje v profile
 - l) kraja gesel
 - m) spletno zalezovanje
 - n) grožnje
 - o) izsiljevanje
 - p) trolanje
 - q) razkrivanje osebnih podatkov brez dovoljenja te osebe
 - r) objavljanje posnetkov nasilja, da se »spravi« osebo v zadrego
 - s) pošiljanje nasilnih ali grozljivih fotografij in videoposnetkov
 - t) prepošiljanje verižnih pisem in sporočil
 - u) spletni izzivi
 - v) navezovanje stikov z otroki z namenom spolne zlorabe

4. V katerem triletju je največ spletnega nasilja?
 - a) 1. triletje
 - b) 2. triletje
 - c) 3. triletje
5. Ali se oblike spletnega nasilja razlikujejo glede na spol?
 - a) da
 - b) ne
6. Ali se oblike spletnega nasilja razlikujejo glede na starost učencev?
 - a) da
 - b) ne
7. Ali menite, da je razlika med spoloma glede števila žrtev oz. nasilnežev?
 - a) da
 - b) ne
8. Ali je več žrtev med učenkami ali učenci?
 - a) med učenkami
 - b) med učenci
9. Ali je več nasilnežev med učenkami ali učenci?
 - a) med učenkami
 - b) med učenci
10. Ali menite, da učenci dovolj poznajo nevarnosti spleta?
 - a) da
 - b) ne
11. Ali učenci znajo poiskati pomoč, če doživijo spletno nasilje ali zlorabo?
 - a) da
 - b) ne
12. Kje učenci najpogosteje poiščejo pomoč?
 - a) pri družini
 - b) na spletu (Spletno oko, Tom telefon ...)
 - c) pri prijatelju
 - d) pri učitelju
 - e) na policiji
 - f) drugo: _____
 - g) ne znajo poiskati pomoči
13. Ali menite, da si večina učencev upa poiskati pomoč, kadar so žrtve spletnega nasilja?
 - a) da
 - b) ne

Vprašanja za intervju za šolsko svetovalno delavko in ravnateljico

Smo raziskovalke in v tem šolskem letu raziskujemo, kako se učenke in učenci naše šole soočajo s spletnim nasiljem. Prosimo vas, da odgovorite na nekaj vprašanj.

Legenda:

V - vprašanje

O - odgovor

V 1: Ali na šoli zaznavate spletno nasilje?

V 2: V katerem triletnju se pojavlja največ spletnega nasilja?

V 3: Katere oblike spletnega nasilja najpogosteje zaznate?

V 4: Ali menite, da se oblike spletnega nasilja razlikujejo glede na spol ali starost žrtve ali nasilneža?

V 5: Ali so žrtve pogosteje učenke ali učenci?

V 6: Ali menite, da učenke in učenci dovolj dobro poznajo nevarnosti spleta?

V 7: Kje učenci lahko dobijo pomoč, če so žrtve spletnega nasilja?

V 8: Kaj menite o uporabi spletnih omrežij med mladimi?

V 9: Kako potekajo postopki pomoči ob spletnem nasilju v šoli?